

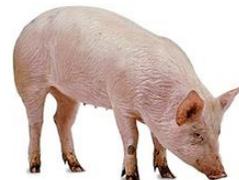
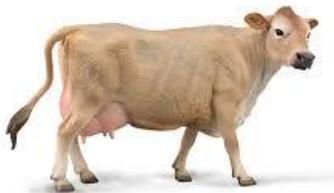
नेपाल सरकार कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय पशु सेवा विभाग

आ.व. ०८१/८२ को चौथो तथा वार्षिक प्रगति

प्रस्तुतकर्ता: डा. राम नन्दन तिवारी
महानिर्देशक, पशु सेवा विभाग

२०८२/०४/२६

प्रस्तुतिका विषयहरू

- कार्यालयको संक्षिप्त परिचय, उद्देश्य र संगठन संरचना
- पशु सेवा विभाग र अन्तर्गतका कार्यक्रमहरूको स्रोतगत बजेट बाँडफाँड (२०८१/८२)
- विनियोजन खर्चको अवस्था, भारित तथा वित्तीय प्रगतिको सारांश
- पशु सेवा विभागका मुख्य मुख्य कार्यक्रमहरू
- बजेट वक्तव्य/नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन र प्रगतिको अवस्था
- वार्षिक अवधिमा आयातनिर्यात भएका पशुपन्छीजन्य पदार्थ
- उपलब्धिहरू तथा प्रगति नहुनुको कारण
- बेरूजु अवस्था, राजस्व सङ्कलन र जनशक्ति विवरण
- पशुपन्छी तथा मत्स्य क्षेत्रको मुख्य समस्या तथा चुनौती
- सहकार्य अन्तर्गतको मुख्य नविनतम कार्यक्रमहरू

कार्यालयको संक्षिप्त परिचय तथा उद्देश्य

नेपाल सरकारको मिति २०७५/३/३२ को निर्णय बमोजिम कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय अन्तर्गत सङ्घीय संरचना अनुसार पशु सेवा विभागको पुनर्संरचना भई पशुपन्छी तथा मत्स्य क्षेत्रको विकास तथा विस्तार एवम् नियामक कार्यहरू गर्दै आएको छ।

दीर्घकालिन सोच

- पशुपालन व्यवसायलाई व्यवसायीक, आयमूलक तथा आकर्षक पेशाको रूपमा विकास गरी खाद्य तथा पोषण सुरक्षा, गरिबी न्यूनिकरण र रोजगारी सृजनाका साथै राष्ट्रिय उत्पादनमा योगदान पुऱ्याउने

उद्देश्य

- पशुपन्छीको उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा वृद्धि गरी गरिबी निवारण तथा खाद्य सुरक्षामा सहयोग
- पशुजन्य पदार्थको प्रशोधन/बजार प्रवर्द्धन र पशुरोगहरूको नियन्त्रण/उन्मूलन
- जैविक विविधताको संरक्षण, संवर्द्धन र उपयोग गरी वातावरण मैत्री पशुपालन व्यवसाय पद्धतीको विकास

पशु सेवा विभागको संगठन संरचना

नेपाल सरकार
कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय

पशु सेवा विभाग
हरिहरभवन, ललितपुर

राष्ट्रिय पशुपन्छी स्रोत व्यवस्थापन तथा प्रवर्द्धन कार्यालय, हरिहरभवन

- याक आनुवांशिक स्रोत केन्द्र, स्याङ्बोचे
- भेडा आनुवांशिक स्रोत केन्द्र, पानसयखोला
- बाखा आनुवांशिक स्रोत केन्द्र, बुढीतोला
- गाई आनुवांशिक स्रोत केन्द्र, जिरी
- घाँसेबाली आनुवांशिक स्रोत केन्द्र, रंजितपुर

राइजोबियम तथा घाँसेबाली बीउबिजन प्रयोगशाला, जनकपुर

- पशु क्वारेण्टाइन कार्यालय, झापा
- पशु क्वारेण्टाइन कार्यालय, विराटनगर
- पशु क्वारेण्टाइन कार्यालय, जनकपुर
- पशु क्वारेण्टाइन कार्यालय, विरगंज
- पशु क्वारेण्टाइन कार्यालय, काठमाण्डौ
- पशु क्वारेण्टाइन कार्यालय, पोखरा
- पशु क्वारेण्टाइन कार्यालय, भैरहवा
- पशु क्वारेण्टाइन कार्यालय, नेपालगंज
- पशु क्वारेण्टाइन कार्यालय, गड्डाचौकी

- राष्ट्रिय पशु प्रजनन कार्यालय, पोखरा
- राष्ट्रिय पशु प्रजनन कार्यालय, लहान
- राष्ट्रिय पशु प्रजनन कार्यालय, नेपालगंज

राष्ट्रिय पशु आहारा तथा लाइभष्टक गुण व्यवस्थापन प्रयोगशाला, हरिहरभवन

राष्ट्रिय खोप उत्पादन प्रयोगशाला, काठमाडौं

केन्द्रीय रिफरल पशु चिकित्सालय, काठमाडौं

खोरेत तथा सीमा विहिन पशु रोग अन्वेषण प्रयोगशाला, काठमाडौं

सार्क आर.एस.यु

भेटेरिनरी गुणस्तर तथा औषधि नियमन प्रयोगशाला, काठमाडौं

जम्मा कार्यालय ३७
कुल जनशक्ति ७४१

केन्द्रीय पशु पन्छी रोग अन्वेषण प्रयोगशाला, काठमाडौं

- पशुपन्छी रोग अन्वेषण प्रयोगशाला, विराटनगर
- पशुपन्छी रोग अन्वेषण प्रयोगशाला, जनकपुर
- पशुपन्छी रोग अन्वेषण प्रयोगशाला, पोखरा
- पशुपन्छी रोग अन्वेषण प्रयोगशाला, सुर्खेत
- पशुपन्छी रोग अन्वेषण प्रयोगशाला, धनगढी

राष्ट्रिय पन्छी रोग अन्वेषण प्रयोगशाला, चितवन

केन्द्रीय मत्स्य प्रवर्द्धन तथा संरक्षण केन्द्र, बालाजु

- मत्स्य मानव सशाधन विकास तथा प्रविधि परीक्षण केन्द्र, जनकपुरधाम
- प्राकृतिक जलाशय मत्स्य प्रवर्द्धन एव संरक्षण केन्द्र, हेटौडा
- मत्स्य शुद्ध नक्ष संरक्षण तथा प्रवर्द्धन स्रोत केन्द्र, भैरहवा

पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय तथा अन्तर्गतका चेकपोष्ट संख्या

खण्ड (७५) संख्या २१ नेपाल राजपत्र भाग ५ मिति २०८२/०४/०८

भाग ५

नेपाल सरकार

कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयको सूचना

नेपाल सरकारले पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन, २०५५-को दफा ३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी देहायका क्षेत्रमा देहाय बमोजिमका पशु क्वारेन्टाइन चेकपोष्टहरू स्थापना र सञ्चालन गर्ने निर्णय गरेकोले यो सूचना प्रकाशन गरिएको छः-

सि. नं.	कार्यालयको नाम	कार्यालय रहेको स्थान	चेकपोष्ट	निर्धारण गरिएका चेकपोष्टको प्रकृति	
				अन्तरिक अन्तर्राष्ट्रिय वा सीमा	अस्थायी वा स्थायी
१	पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय	वीरगञ्ज	मटिअर्वा, आरा	सीमा	स्थायी
२	पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय	भैरहवा	गौतमबुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल, भैरहवा, रूपन्देही	अन्तर्राष्ट्रिय	स्थायी
३	पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय	पोखरा	पोखरा अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल, पोखरा, कास्की कोरला, मुस्ताङ	अन्तर्राष्ट्रिय सीमा	स्थायी

आज्ञाले,

डा. दीपक कुमार खराल
नेपाल सरकारको सचिव ।

सि. नं.	पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय	चेकपोष्ट				अन्तर्राष्ट्रिय	जम्मा
		सिमा		आन्तरिक			
		स्थायी	अस्थायी	स्थायी	अस्थायी		
१	पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, काँकडभिट्टा	४					४
२	पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, विराटनगर	३					३
३	पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, जनकपुर	३					३
४	पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, वीरगञ्ज	३		१			४
५	पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, काठमाण्डौ	१	१	१	१	१	५
६	पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, भैरहवा	३				१	४
७	पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, पोखरा	१				१	२
८	पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, नेपालगञ्ज	२			१		३
९	पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, गड्डाचौकी	४					४
जम्मा		२४	१	२	२	३	३२

जम्मा ३२

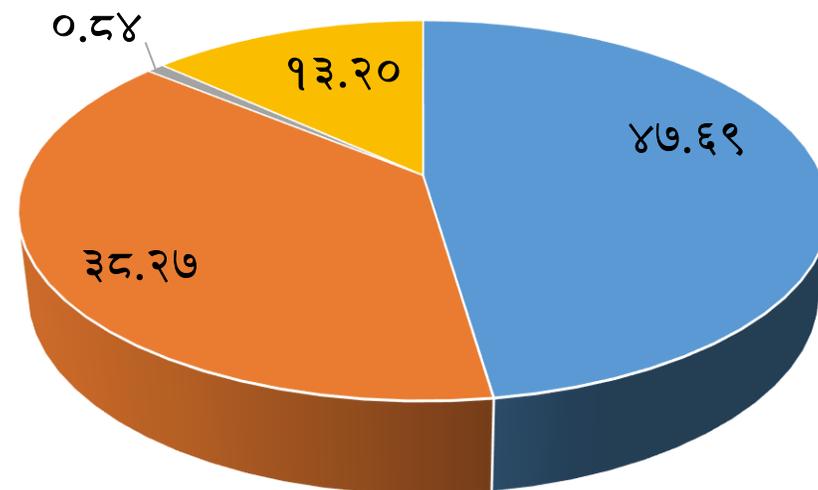
आ.व. २०८१/८२ मा ४ वटा चेकपोष्ट स्थापना भएको

स्रोतगत बजेट बाँडफाँड (२०८१/८२)

विनियोजित बजेटको प्रतिशत

■ संघ ■ बीमा प्रिमियम ■ प्रदेश ■ स्थानीय तह

स्थानीय तहतर्फको वित्तीय प्रगति
७०.२३% (श्रोत: SUTRA)

हालसम्म ४५ वटा पालिका र २ वटा प्रदेशबाट प्रगति प्राप्त भएको।

स्रोत	वार्षिक बजेट	विवरण
संघ	२ अर्ब ०५ करोड ६० लाख ६३ हजार	पशु सेवा विभाग सहित ५ वटा बजेट उपशिर्षक
	१ अर्ब ६५ करोड	पशुपन्छी तथा मत्स्य बीमाको लागि बीमा प्रिमियममा अनुदान
प्रदेश	३ करोड ६० लाख	सशर्त अनुदान
स्थानीय तह	५६ करोड ९२ लाख ४१ हजार	सशर्त अनुदान
जम्मा	४ अर्ब ३१ करोड १३ लाख ४ हजार	

विनियोजित बजेट तथा खर्चको अवस्था

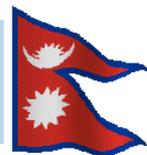
रु. लाखमा

बजेट उपशीर्षक	वार्षिक विनियोजित			चौथो त्रैमासिक अवधिको खर्च			वार्षिक अवधिको खर्च		
	चालु	पूँजीगत	कुल	चालु	पूँजीगत	कुल	चालु	पूँजीगत	कुल
पशु सेवा विभाग	२२५८८.०४	२०.२०	२२६०८.२४	६५०२.७३	०.४८३२	६५०३.२१	१८३५६.०४	९.८८	१८३६५.९३
मत्स्य विकास कार्यक्रम	१३११.७५	५६०.४७	१८७२.२२	३२१.७१	१८९.८५	५११.५५	१०६१.४७	३४३.३४	१४०४.८१
पशु स्वास्थ्य रोग अन्वेषण सेवा तथा क्वारेन्टाइन कार्यक्रम	५३२३.३२	१३२५.२७	६६४८.५९	१४४२.२५	४८७.४५	१९२९.७०	४४६०.९९	९८४.३०	५४४५.२९
पशुपन्छी श्रोत व्यवस्थापन तथा प्रबर्द्धन कार्यक्रम	४३२७.०८	१२१३.८३	५५४०.९१	९९८.६८	५४०.८३	१५३९.५१	३६२६.७७	९६५.५३	४५९२.३१
पशु आहारा तथा लाइभस्टक गुण व्यवस्थापन कार्यक्रम	३१७.८७	७०.००	३८७.८७	१०३.३९	६२.२४	१६५.६४	२६७.१२	६४.९७	३३२.०९
जम्मा	३३८६८.०६	३१८९.७७	३७०६०.६३	९३६८.७७	१२८०.८४	१०६४९.६१	२७७७२.३९	२३६८.०३	३०१४०.४२

भारित तथा वित्तीय प्रगति

ब. उ. शी.नं.	कार्यक्रमको नाम	वार्षिक विनियोजित बजेट (रु. लाखमा)	भारित प्रगति (%)		वित्तीय प्रगति (%)	
			चौथो त्रैमासिक	वार्षिक	चौथो त्रैमासिक	वार्षिक
३१२०२०११	पशु सेवा विभाग	२२६०८.२४	९७.१०	९७.३३	३०२०.७३	८१.२४
३१२०२१०१	मत्स्य विकास कार्यक्रम	१८७२.२२	९८.८२	९६.७३	१७८.८७	७५.०३
३१२०२१०२	पशु स्वास्थ्य रोग अन्वेषण सेवा तथा क्वारेन्टाइन कार्यक्रम	६६४८.५९	९५.५७	९५.८३	१६६.३०	८१.९०
३१२०२१०३	पशुपन्छी श्रोत व्यवस्थापन तथा प्रबर्द्धन कार्यक्रम	५५४०.९१	९३.२२	९२.३५	१४८.०१	८२.८८
३१२०२१०४	पशु आहारा तथा लाइभस्टक गुण व्यवस्थापन कार्यक्रम	३८७.८७	९४.४१	९५.९५	२९०.३६	८५.६२
	जम्मा	३७०५७.८३	९५.७३	९४.९२	३८६.०३	८१.३३

आ.व. ०८१/०८२ मा सोह्रौ योजना अनुसारको उपलब्धि

सोह्रौ योजनाको लक्ष्य: ३०५० हजार मे.ट.

वार्षिक प्रगति: २६८४ हजार मे.ट. (आ.व. २०८०/८१)

उपलब्धता: ९२ लिटर
प्रति व्यक्ति प्रति वर्ष

सोह्रौ योजनाको लक्ष्य: ५९० हजार मे.ट.

वार्षिक प्रगति: ४४७ हजार मे.ट. (आ.व. २०८०/८१)

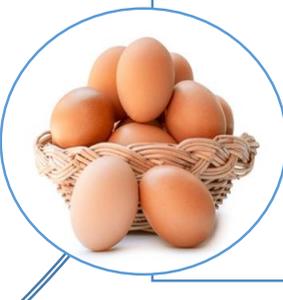
उपलब्धता: १९.६ के.जि.
प्रति व्यक्ति प्रति वर्ष

सोह्रौ योजनाको लक्ष्य: १३० हजार मे.ट.

वार्षिक प्रगति: १२३ हजार मे.ट. (आ.व. २०८०/८१)

उपलब्धता: ५६ गोटा
प्रति व्यक्ति प्रति वर्ष

सोह्रौ योजनाको लक्ष्य: १६००० लाख गोटा

वार्षिक प्रगति: १६४५४ लाख गोटा (आ.व. २०८०/८१)

मुख्य मुख्य उपलब्धिहरू

कृत्रिम गर्भाधान

७ लाख ५३ हजार
३६ वटा

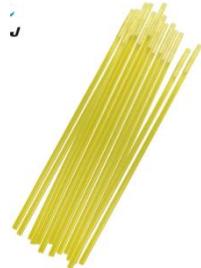
लक्ष्य: ७ लाख ५०
हजार डोज

जमेको विर्य उत्पादन

१२ लाख ८७ हजार ५४ डोज

लक्ष्य: १० लाख ५० हजार
डोज

तरल नाइट्रोजन उत्पादन तथा वितरण

४ लाख १५ हजार ६८० लि.

लक्ष्य: २ लाख ५० हजार लि.

भुरा माछा उत्पादन

५ करोड २३ लाख ८
हजार

लक्ष्य: ४ करोड २६
लाख

घाँसको वीड वेर्ना उत्पादन तथा वितरण

८७६१५ वेर्ना

७१३.८४ क्विन्टल वीड

लक्ष्य: ३८० क्विन्टल वीड

आहाराको नमुना परीक्षण

३३३२ वटा

लक्ष्य: ४००० वटा

बजेट वक्तव्य र नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन

मुख्य मुख्य उपलब्धिहरू

पशुपन्छी खोप उत्पादन

४ करोड ३४ लाख ५ सय ७० डोज

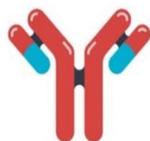
लक्ष्य: ५ करोड ७ लाख

पशुपन्छीको नमूना परीक्षण

८१ हजार ९ सय ४५

लक्ष्य: ३६ हजार ७ सय

खोरेत रोग
सिरोमोनिटरिड

११ हजार १ सय १९

लक्ष्य: ३ हजार ५ सय

खोरेत निदानका लागि नमूना
संकलन तथा परीक्षण

५१६४ वटा

लक्ष्य: ४५४० वटा

एन्टिमाइक्रोवियल
रेसिड्यु परीक्षण

१ हजार ६ सय ८३

लक्ष्य: १ हजार ८ सय
७६

औषधी/खोपको
गुणस्तर परीक्षण

३०२ वटा

लक्ष्य: ३०० वटा

आयातित खोपको नमूना
परीक्षण

५० वटा

लक्ष्य: ५० वटा

आनुवांशिक स्रोत केन्द्रमा रहेका पशुवस्तुको स्टक विवरण

१३८

गाई

४४१

बाख्रा

३२७

भेडा

२१

बंगुर

२१२

याक/नाक

५७०

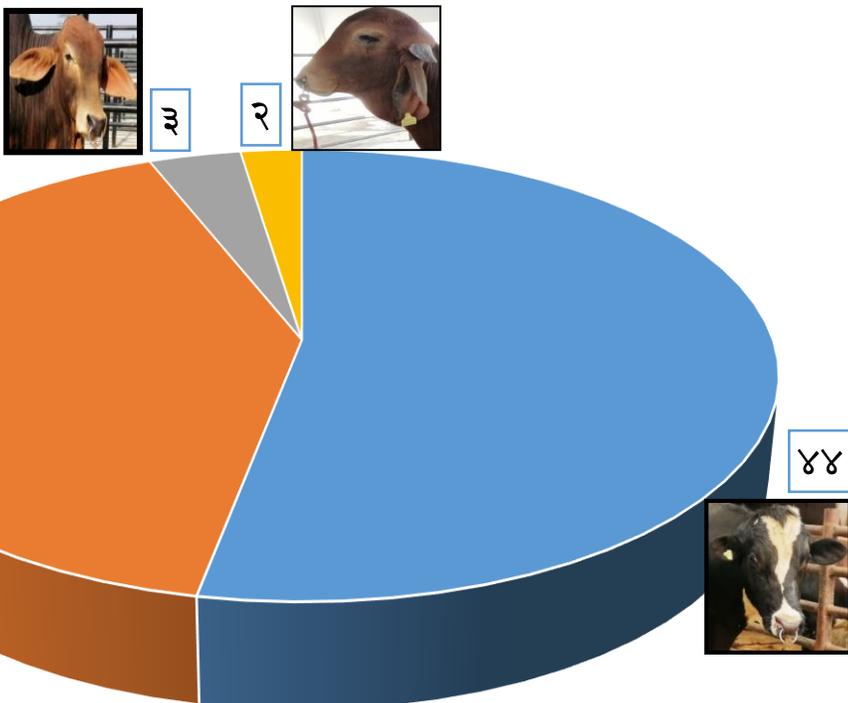
च्याङ्ग्रा

पशु प्रजनन कार्यालयमा राँगोसाढैको स्टक (संख्या)

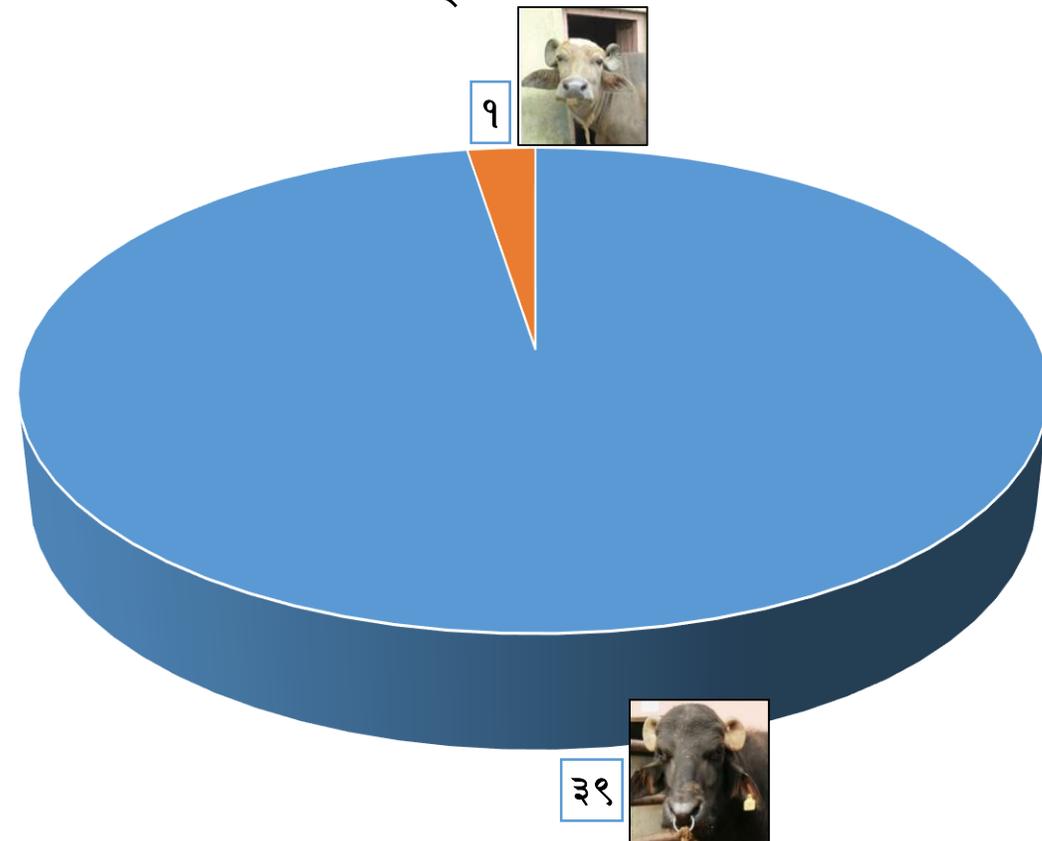

प्रजनन् योग्य साँढे संख्या

■ होलस्टेन ■ जर्सी ■ सहिवाल ■ गिर

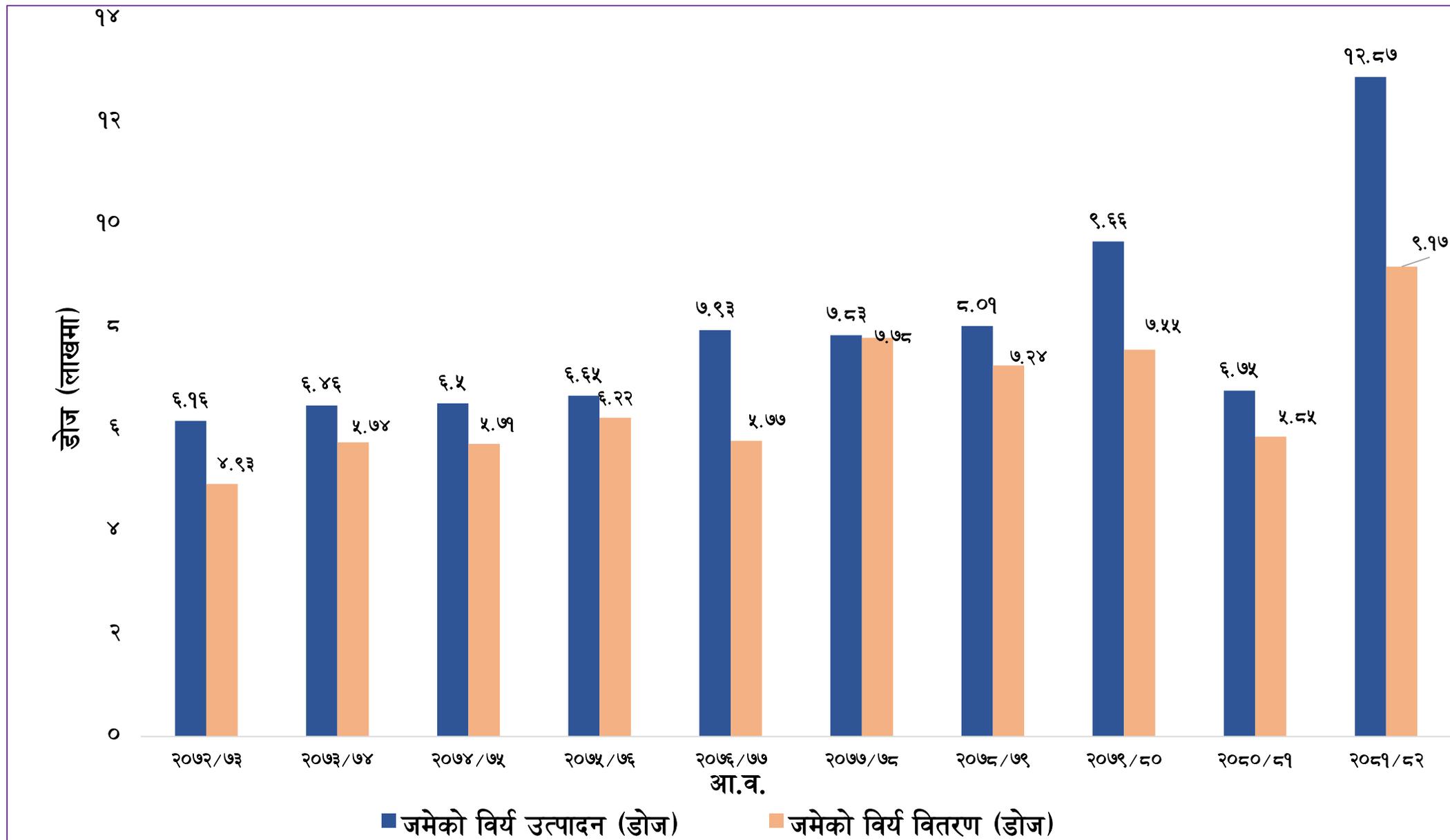
प्रजनन् योग्य राँगो संख्या

■ मुर्रा ■ गड्डी

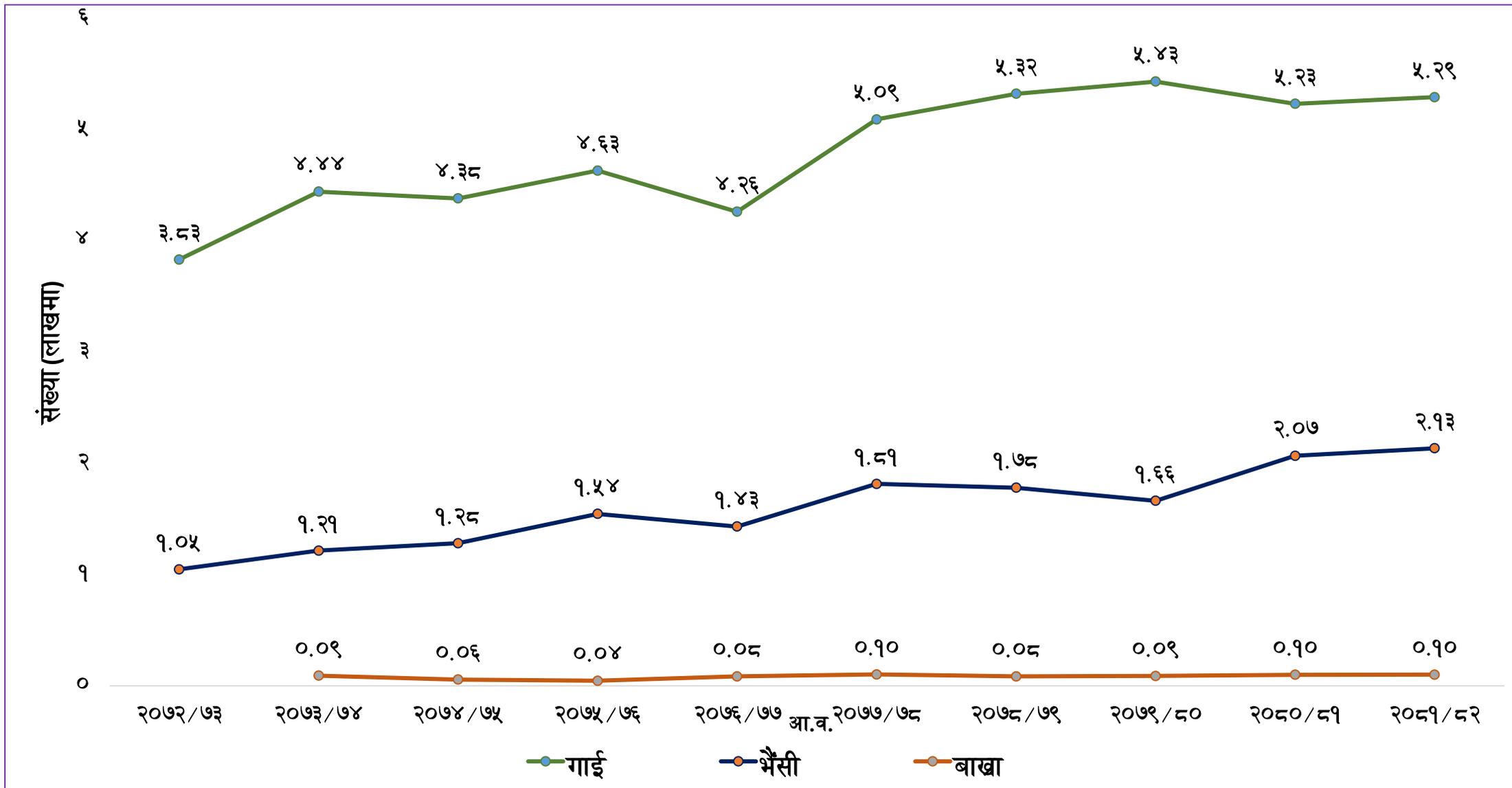

जमेको विर्य उत्पादन तथा वितरण

गाई, भैसी तथा बाख्रामा कृत्रिम गर्भाधान

पशु चिकित्सा सेवा प्रवाह

पशु चिकित्सा सेवा
प्रगति: २१८५८
लक्ष्य: १२०००

छाला रोग निदान तथा उपचार
प्रगति: ४७४
लक्ष्य: २००

रगत जाचँ तथा उपचार
प्रगति: ६८४४
लक्ष्य: ४०००

दूर पशु चिकित्सा सेवा
प्रगति: ४१२
लक्ष्य: २००

सर्जिकल सेवा
प्रगति: ९०२ मेजर, ९५१ माइनर
लक्ष्य: ६०० मेजर, ५०० माइनर

एक्सरे सेवा
प्रगति: ४७२२
लक्ष्य: ३०००

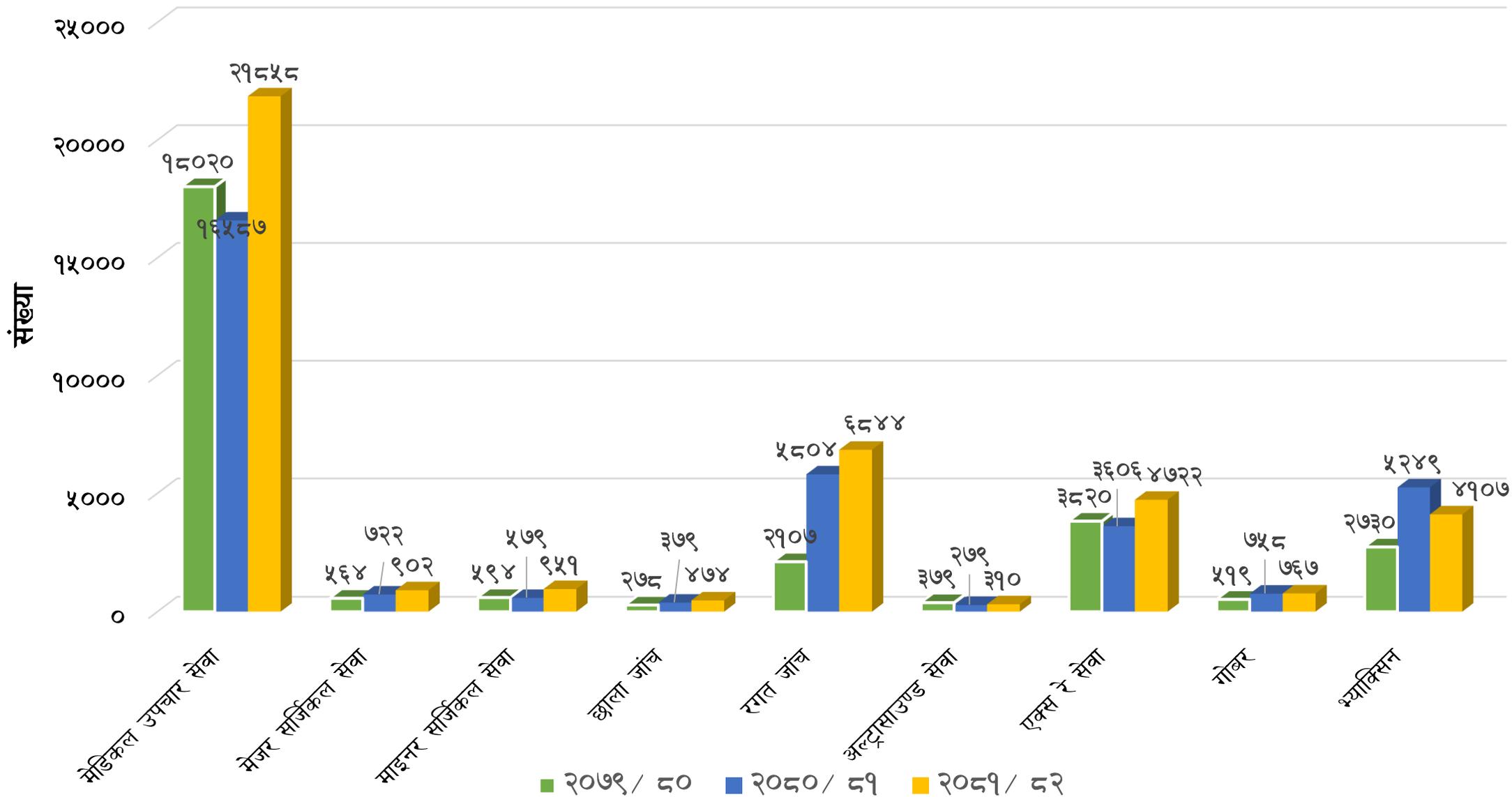
अल्ट्रासाउण्ड सेवा
प्रगति: ३१०
लक्ष्य: २००

बन्ध्याकरण शिविर
प्रगति: ४७१
लक्ष्य: ४००

पशु चिकित्सा सेवा प्रवाह

क्वारेन्टाइन चेक जाँच

प.क्वा.का.
गङ्गाचौकी

१२२

प.क्वा.का.नेपाल
गञ्ज

२३३

प.क्वा.का.
भैरहवा

५१९

प.क्वा.का.
काठमाण्डौ

८३०

प.क्वा.का.
वीरगञ्ज

२२५०

प.क्वा.का.
जनकपुर

१०२

प.क्वा.का.
विराटनगर

२९४

प.क्वा.का.
काकँडभिट्टा

१४९

जम्मा संख्या:
४४९९

वार्षिक अवधिमा निर्यात भएका पशुपन्छीजन्य पदार्थ

डग च्यू

परिमाण: २६,१०,०६७ के.जी.
मूल्य: ४ अर्ब ५१ करोड ४०
लाख ९७ हजार

भैंसीको मासु

परिमाण: ७,०११ के.जी.
मूल्य: ३० लाख ९५
हजार ८ सय

चीज

परिमाण: ५०,६३२ के.जी.
मूल्य: १ करोड ४३ लाख
१७ हजार

घिउ

परिमाण: १५,२०९ के.जी.
मूल्य: १ करोड ५२ लाख ५४
हजार

बाखा पोलीक्लोनल एन्टीबडी

परिमाण: ९६००
मि.ग्रा.

हेलेज

परिमाण: ८२५ मे.ट.
मूल्य: १ करोड १५
लाख ५० हजार

डेरी स्पेर्ड

परिमाण: १४,५८०
के.जी.
मूल्य: १ करोड ३५
लाख ४९ हजार

छाला/ हाइड

परिमाण: ३०,३१,४७१
के.जी.
मूल्य: ४६ करोड ६३
लाख ६२ हजार

बटर

परिमाण: ३८,९५०
के.जी.
मूल्य : १ करोड ३४
लाख ४१ हजार

जिउदो बंगुर

परिमाण: ३१,९४४ वटा
मूल्य: १ करोड २८ लाख
५७ हजार

अम्रीसो घाँस

परिमाण: १,५१,९३,१४०
के.जी.
मूल्य: १ अर्ब १५ करोड ७
लाख ६९ हजार

कार्पेट

परिमाण: ३१,९३,१७५
व.मी.
मूल्य: १२ अर्ब २५ करोड
९० लाख ४९ हजार

अन्य दुग्ध पदार्थ

परिमाण: ७७,३०२ के.जी.
मूल्य: ६ करोड ७ लाख ५२
हजार

वार्षिक अवधिमा आयात भएका पशुपन्ध्रीजन्य पदार्थ

जिउँदो जनावर

परिमाण: ३,५४,२९९ वटा
मूल्य: ७१ करोड २४
लाख ४१ हजार

आयात राजश्व: ७ करोड
१५ लाख ३१ हजार

मासु

परिमाण: १३,९७२ के.जी.
मूल्य: १ करोड ९४ लाख
८५ हजार

आयात राजश्व: ४५ लाख
२१ हजार

माछा

परिमाण: ३९,१७,५६३
के.जी.
मूल्य: ९६ करोड ५८ लाख
५८ हजार

आयात राजश्व: २१ करोड
३३ लाख ४२ हजार

दुग्ध पदार्थ

परिमाण: ११,८३,११८
के.जी.
मूल्य: १ अर्ब २४ करोड
५९ लाख ५ हजार

आयात राजश्व: ४५ करोड
७४ लाख ४१ हजार

ऊन/रौं

परिमाण: ४१,६३,९०७ के.जी.
मूल्य: ५ अर्ब ४ करोड ५७ लाख
७० हजार

आयात राजश्व: ३५ करोड ७१ लाख
२५ हजार

छाला/ हाइड

परिमाण: २,८१,१०७ के.जी.
मूल्य: २ करोड ७७ लाख ८५ हजार

आयात राजश्व: ५२ लाख ६९ हजार

पशुपन्ध्री खोप

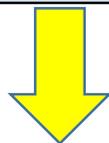
परिमाण: १६,६२,२४१ पिस
मूल्य: ८२ करोड ९९ लाख ४३ हजार

आयात राजश्व: १५ हजार

निर्यात प्रवर्द्धन तथा व्यापार घाटा न्यूनीकरणका लागि प्राथमिक क्षेत्रहरू

व्यापार घाटा न्यूनीकरणका लागि प्रमुख प्राथमिकताका क्षेत्रहरू

- ऊन तथा पश्मिना उत्पादन
- दुग्ध पदार्थ विविधीकरण (वेवी मिल्क फुड)
- पङ्गास तथा प्राउन माछा उत्पादन विस्तार

- छुपी (डग च्यू)
- बटर, घ्यू ब्रान्डिङ्क
- राँगा/भैसी प्रवर्द्धन
- घाँस र हेलेज उत्पादन प्रवर्द्धन
- संक्रामक पशु रोग रोकथाम तथा नियन्त्रण
- पूर्ण खोप कार्यक्रम तथा जोनिङ्क
- पशु पहिचान तथा पञ्जीकरण

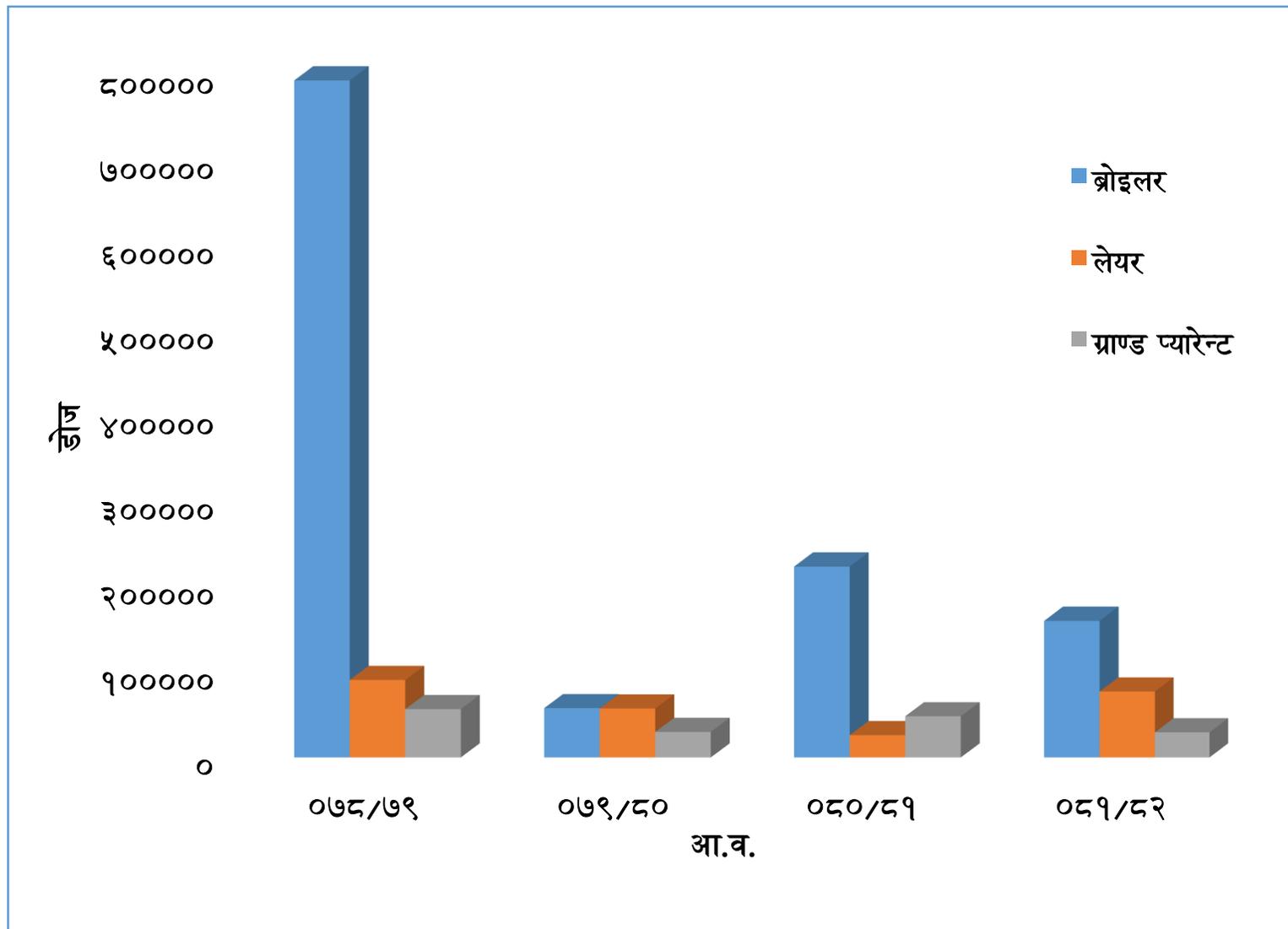
निर्यात प्रवर्द्धनका लागि प्रमुख प्राथमिकताका क्षेत्रहरू

एक दिने प्यारेन्ट चल्लाको आयात विवरण

सि. नं.	वस्तु	ईकाई	वार्षिक जम्मा
१	लेयर्स प्यारेन्ट चल्ला	संख्या	९१,२३५
२	ब्रोइलर प्यारेन्ट चल्ला	संख्या	१,८३,८२४
३	कलर ब्रोइलर प्यारेन्ट	संख्या	१३,०००
४	ग्राण्ड प्यारेन्ट चल्ला	संख्या	३५,८८४
कुल जम्मा			३,१०,९४३

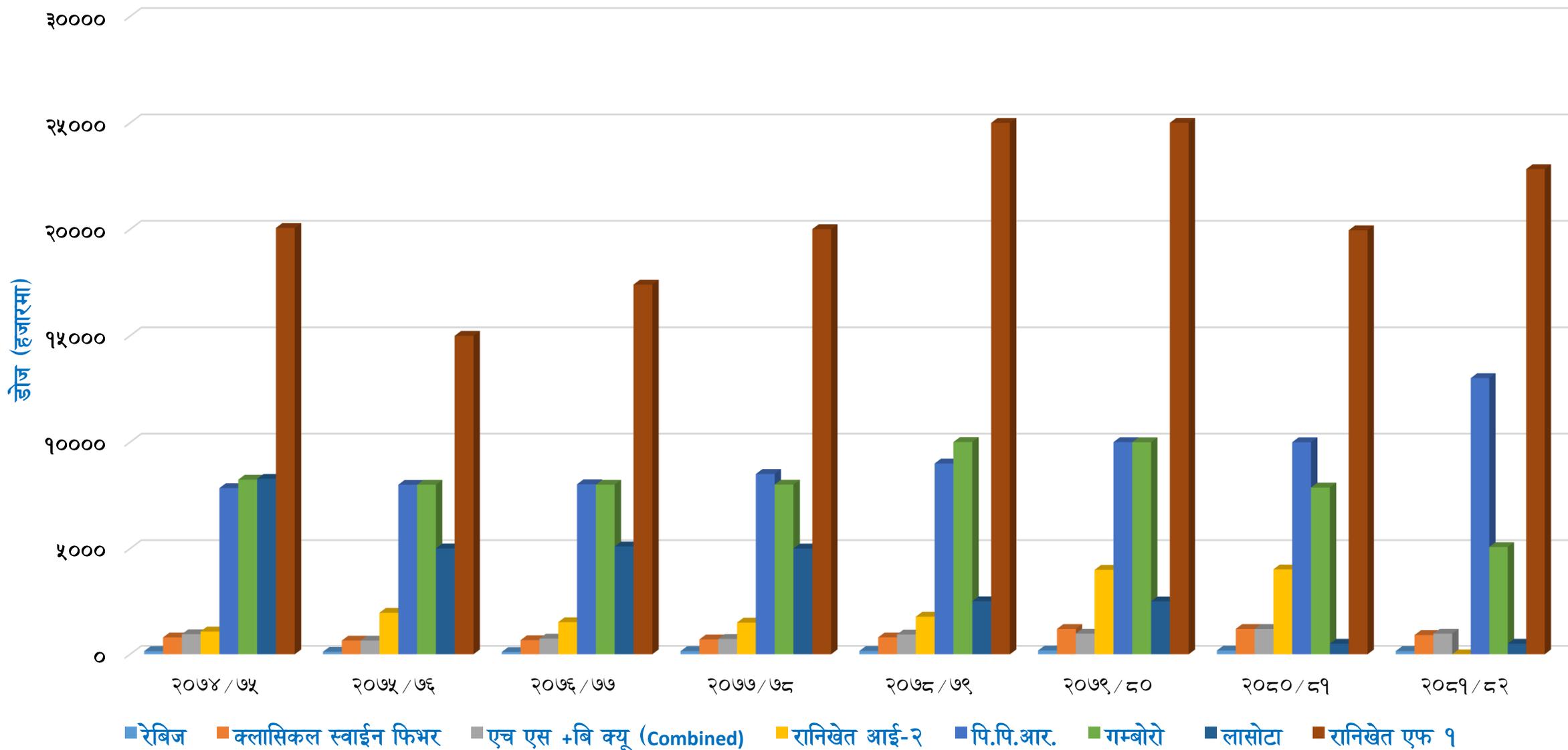
जैविक पदार्थको आयात विवरण

क्र.स.	वस्तुहरूको नाम	ईकाई	वार्षिक परिमाण
१	ठूला चौपायाको खोप (खोरेत, लम्पी स्किन समेत)	डोज	१,९९,३७,२४०
२	कुकुर बिरालोको खोप (रेबिज समेत)	डोज	२१,९८,२१३
३	कुखुराको खोप	डोज	८२,६१,१२,४९५
	जम्मा		८४,८२,४७,९४८

वार्षिक खोप उत्पादन (हजार डोजमा)

प्रदेशगत खोप वितरण (डोजमा)

प्रदेश	पिपिआर		एच एस विक्वू		क्लासिकल स्वाइन फिवर		रानीखेत आइटु	पटके	रेबिज
	वितरण लक्ष्य	वितरण प्रगति	वितरण लक्ष्य	वितरण प्रगति	वितरण लक्ष्य	वितरण प्रगति	वितरण प्रगति	वितरण प्रगति	वितरण प्रगति
कोशी	२७,०९,३९६	२७,०९,४००	१,२८,०००	१,२८,०००	६,४४,५७०	६,४४,५८०	-	२००	८,०००
मधेश	१२,१८,७२२	१२,२४,८००	१,४४,०००	१,५०,६००	३७,९०८	३८,९२०	८०००	-	२,८५०
बागमती	२३,६८,१७३	२३,९२,९००	८५,०००	९५,२५०	१,००,४६७	१,००,६००	-	-	१९,७००
गण्डकी	१४,०१,५८६	१३,७९,७००	२,४१,०००	२,४१,०००	१,२६,९१४	१,२६,७००	-	-	९,०००
लुम्बिनी	१९,९१,७७३	२०,४४,३००	१,००,०००	१,००,०००	१,५४,३२१	१,५४,३४०	-	-	५,७००
कर्णाली	१३,२५,५७३	१३,२५,६००	२८,०००	५५,४५०	३२,७१३	३२,७२०	-	-	१३,०००
सुदुरपश्चिम	१२,६९,२५४	१२,६९,३००	४९,०००	४९,०००	८९,४१४	८९,१२०	-	-	११,०००
जम्मा	१,२२,८४,४७७	१,२३,४६,०००	७,७५,०००	८,१९,३००	१,१८,३०७	११,८६,९८०	८०००	२००	६९,२५०

Remaining 1.5% vaccine stored in NVPL Vaccine Bank.

OVERALL DELIVERY PERCENT: ९८.५ %

खोप खरिद तथा वितरण

खोप खरिद (डोज)

खोरेत: ९७ लाख

लम्पी स्किन: १४

लाख ६० हजार

प्रदेश	लम्पी स्किन रोग		खोरेत	
	वितरण लक्ष्य	वितरण प्रगति	वितरण लक्ष्य	वितरण प्रगति
कोशी	२,५५,०००	४,५५,०००	१७,२९,१२२	२२,९०,२००
मधेश	१,९५,०००	२,४५,०००	७,८०,७८७	७,८७,८००
बागमती	१,६५,०००	२,३४,२००	८,६२,८३२	९,००,३५०
गण्डकी	४३,५००	९३,५००	४,४६,५०८	८,९३,३०८
लुम्बिनी	१,७७,०००	१,७७,०५०	९,८८,८५४	१३,७०,३५०
कर्णाली	१,०५,०००	६३,०००	६,८२,४६७	४,७२,०००
सुदुरपश्चिम	१,५९,०००	०	९,८९,३५८	१०,०४,९००
जम्मा	१०,९९,५००	१२,६७,७५०	६४,७९,९२८	७७,१८,९०८

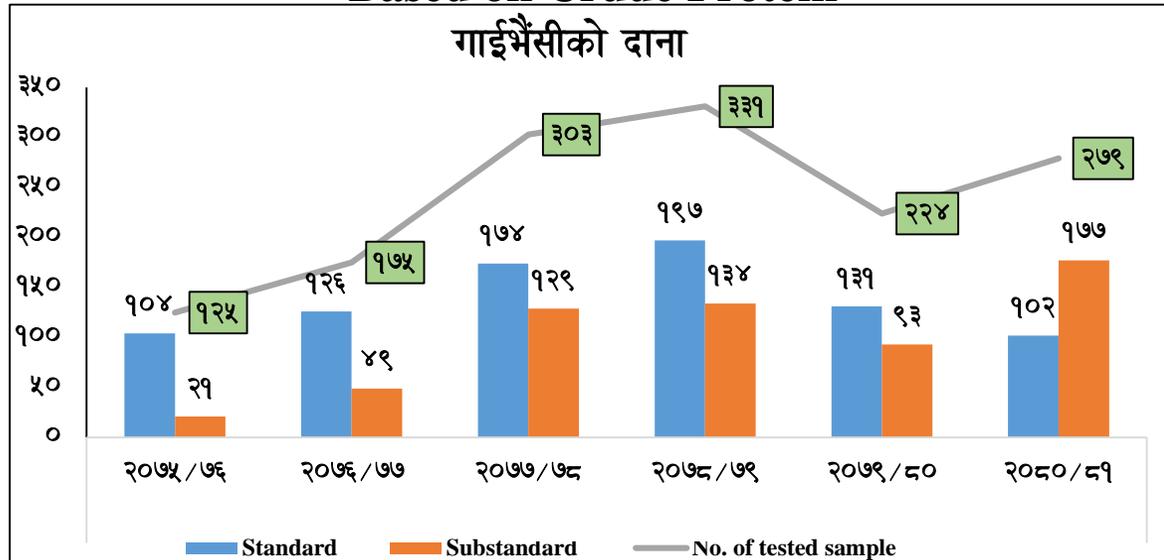

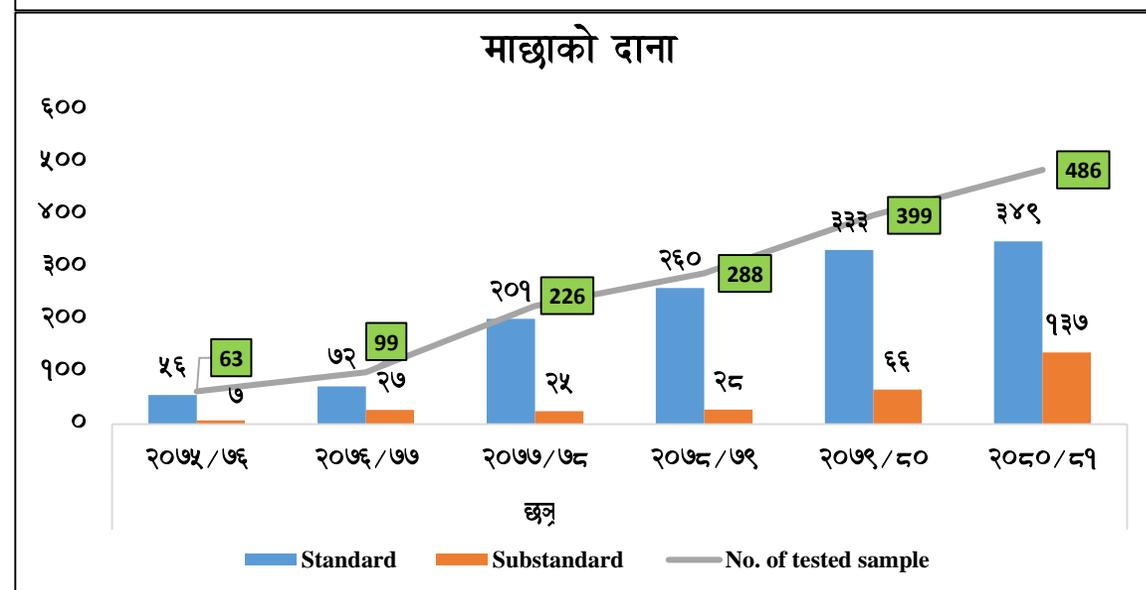
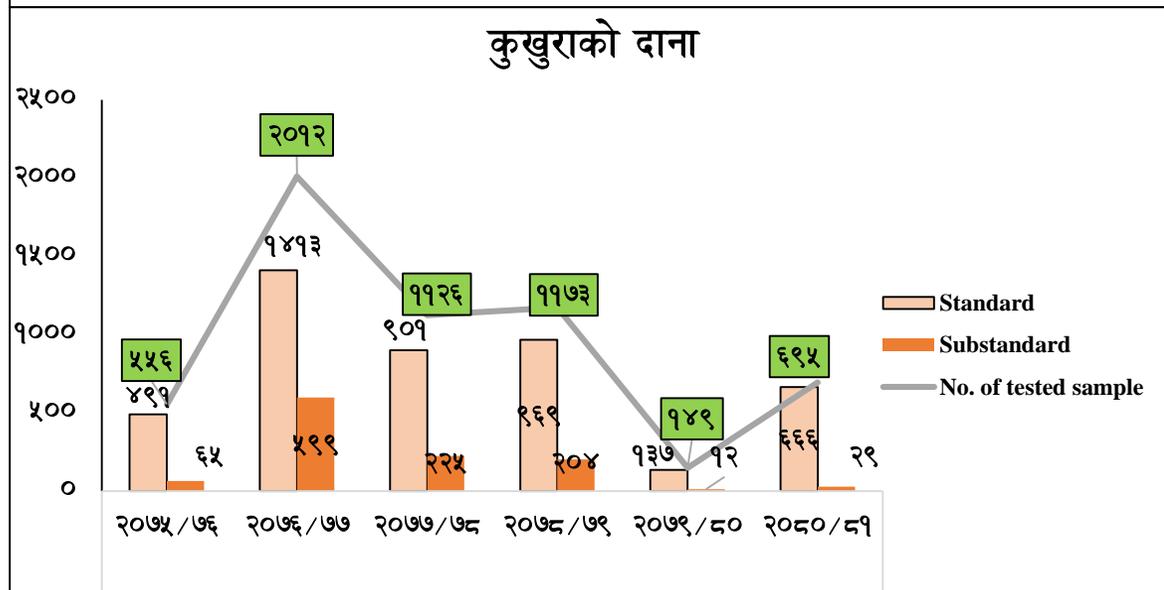
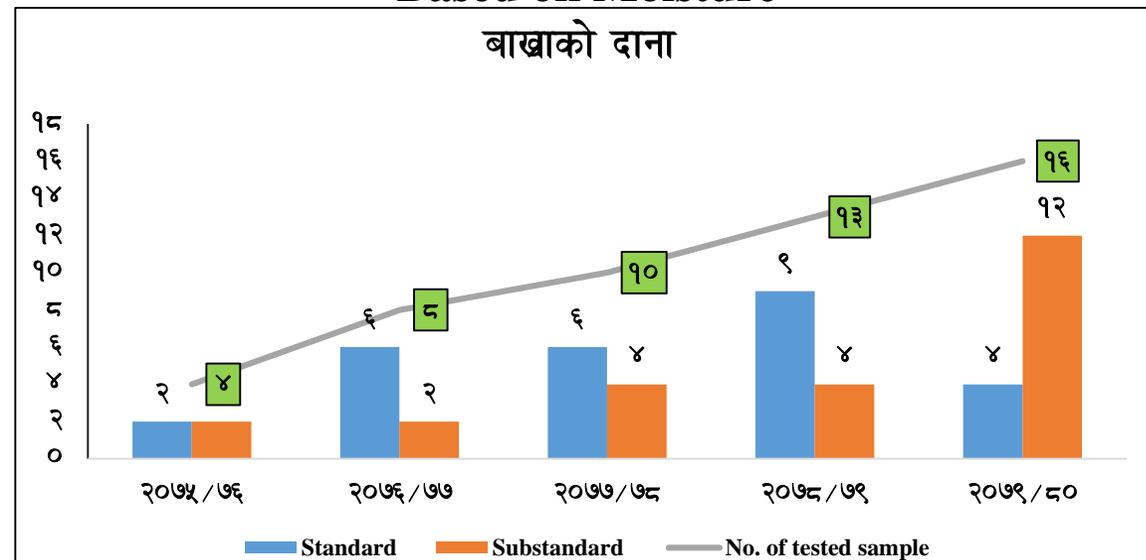
दानाहरुको नमूना परीक्षण

Based on Crude Protein

Based on Moisture

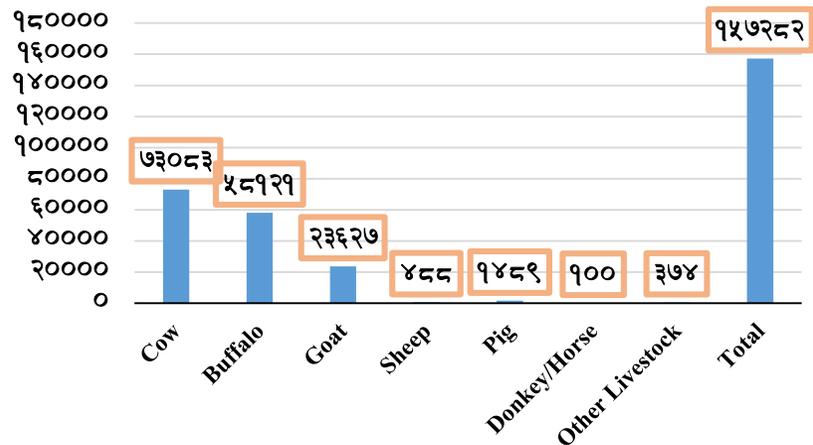

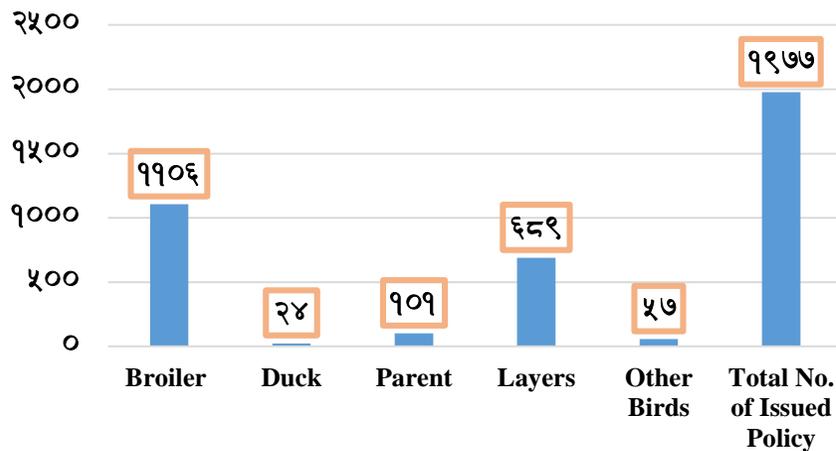
पशुपन्छी तथा मत्स्य बीमा

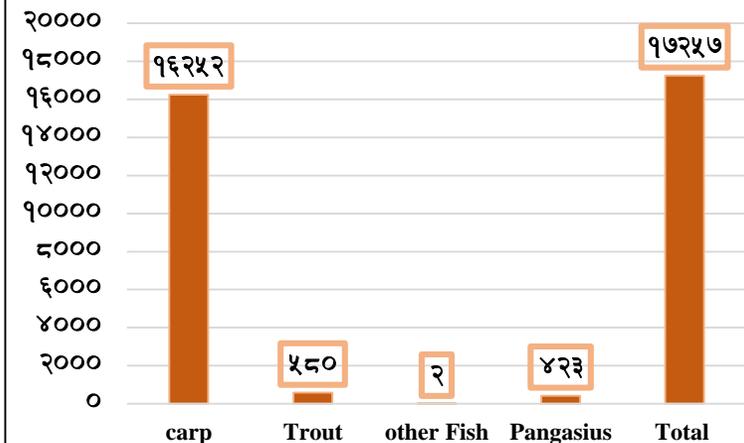
पशुतर्फ जारी बीमालेख संख्या

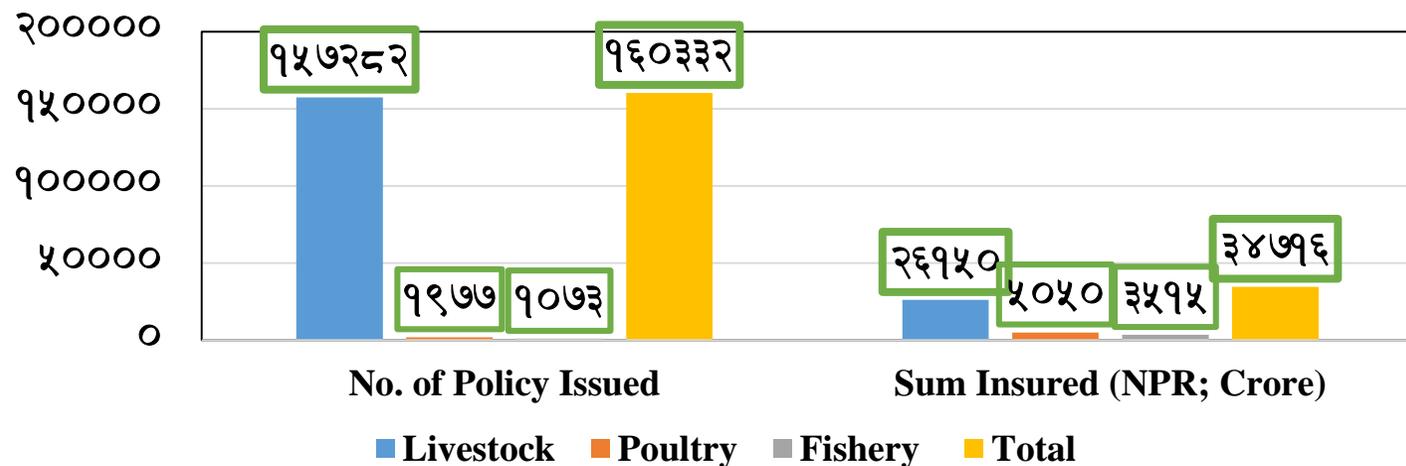
पन्छीतर्फ जारी बीमालेख संख्या

मत्स्यतर्फ जारी बीमालेख संख्या

No of Policy Issued and Sum Insured

पशुपन्छी तथा मत्स्य बीमा प्रिमियममा
८० प्रतिशत अनुदान अन्तर्गत

१ लाख ६६ हजार ७ सय ११ वटा
बीमालेख बापत
रु. १,४३,०८,८८,७५५ ।-

(२०८२ साल आश्विन मसान्त सम्मको)

मानव संशाधनका कार्यहरु

अन्तर्राष्ट्रिय
(तालिम/कार्यशाला/गोष्ठी/बैठक)
कार्यक्रमहरूमा समन्वय

भर्चअल: २५ जना
फिजिकल: ६९ जना

राष्ट्रिय
(तालिम/कार्यशाला/गोष्ठी)
कार्यक्रमहरूमा समन्वय

फिजिकल: १८२ जना

अन्तर्राष्ट्रिय शैक्षिक संस्थामा
स्नातकोत्तर अध्ययनका लागि
मनोनयन सिफारिस

३ जना
RFETPV अन्तर्गत

Masters/Bachelors अध्ययनरत
विद्यार्थीहरूको
ईन्टर्नसिप/शोधकार्यमा सहजीकरण

शोधकार्यमा: ४ जना
ईन्टर्नसिपमा: ४३ जना

MOU कोटामा TU, AFU र
PU मा B.V.Sc & A.H. अध्ययन
मनोनयन

४ जना

राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय बैठक तथा
अन्तरक्रियामा समन्वय

८९ वटा

पशु सेवा विभाग र अन्तर्गतको मुख्य नविनतम कार्यक्रम

पङ्गास माछा प्रवर्द्धन

- पङ्गास माछा विशेष कार्यक्रम

केन्द्रीय मत्स्य प्रवर्द्धन तथा संरक्षण केन्द्रबाट आवश्यक कार्य भईरहेको

स्थानीय स्तरका उत्पादकहरुको फिल्ड सर्भेक्षण सम्पन्न भई भूरा उत्पादनमा जोड

जोनिङ्ग तथा कम्पार्टमेन्टलाइजेसन

- जोनिङ्ग तथा कम्पार्टमेन्टलाइजेसन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७८

कोशी प्रदेश र वागमती प्रदेशमा चार किल्ला तोकिएको

दूध तथा मासुजन्य पदार्थ निर्यातमा टेवा पुग्ने

पशुपालनमा असल अभ्यास

- पशुपालनमा असल अभ्यास कार्यान्वयन निर्देशिका, २०८०

अधिकतमस्तर GHP प्रमाणीकरण तालिम सम्पन्न

GHP प्रमाणीकरणका लागि आवश्यक जनशक्ति तयार

आ.व. २०८१/८२ मा सम्पादन भएका प्रमुख कार्यहरू

कार्यान्वयनमा आएका दस्तावेज

- खोरेत रोग सर्भिलेन्स प्राविधिक निर्देशिका, २०८१
- जोखिममा आधारित खोरेत नियन्त्रण रणनीतिक योजना, २०८१
- व्यवसायिक पंक्षी फार्म तथा ह्याचरी संचालन (प्रथम संशोधन) निर्देशिका, २०८१
- पशु वधशाला तथा मासु जाँच नियमावली, २०५७ को संशोधन

तर्जुमाको प्रक्रियामा रहेका दस्तावेज

- एकिकृत पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन (पशु प्रजनन, पशु कल्याण, संक्रामक पशु रोग नियन्त्रण) को मस्यौदा तयारी
- ग्राण्ड प्यारेन्ट फार्मको मापदण्डको मस्यौदा तयारी
- मत्स्य ह्याचरी मापदण्डको मस्यौदा तयारी
- मत्स्य भूरा मापदण्डको संशोधन मस्यौदा तयारी
- मत्स्य दानाको मापदण्डको मस्यौदा तयारी

संस्थागत सुधार

- पशुपन्छी तथा मत्स्य क्षेत्रमा संचालन गरिने विभिन्न क्रियाकलापहरूबाट संकलन हुने **गैरकर राजस्वको दररेट परिमार्जन** भई कार्यान्वयनमा आएको

Landscaping and Mapping

- भेडा आनुवांशिक श्रोत केन्द्र, पानसयखोला र घाँसेवाली आनुवांशिक श्रोत केन्द्र, रंजितपुरको **Landscaping and Mapping** सम्पन्न भई सो श्रोत केन्द्रहरूको सुदृढीकरण कार्ययोजना तयारी

पञ्चवर्षिय महागढीमाई मेला (२०८१)

- अस्थायी निशुल्क पशु उपचार केन्द्रको स्थापना: ६ वटा
- बलि स्थल सरसफाई तथा निसंक्रमण: ३ चरणमा सम्पन्न
- बलिको लागि ल्याइएका पशु: ८,६२९
- उपचार गरिएका पशु: ४१६
- फिड सप्लिमेन्ट खुवाइएका पशु: सबै
- उद्धार गरिएका पशु: १५००

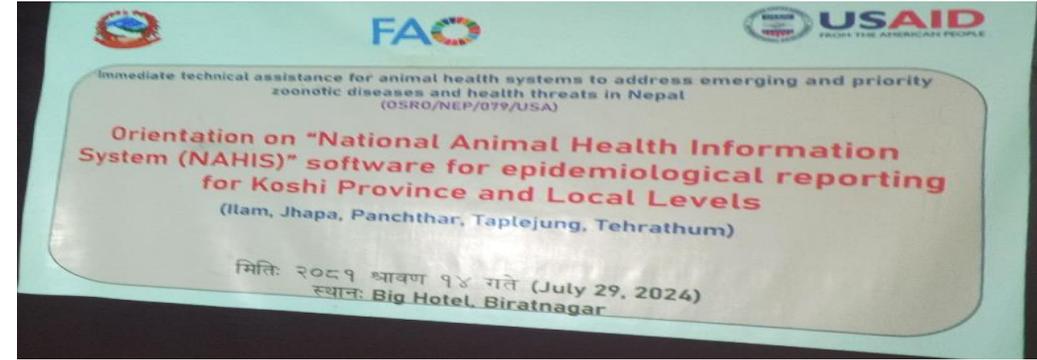

सम्पन्न गरिएका मुख्य कार्यक्रमहरू

- मन्त्रालयबाट सहमति प्राप्त भई सबै प्रादेशीक निकाय तथा स्थानीय तहमा रिपोर्टिङका लागि पत्राचार भईसकेको।
- ३८२ पालिकाबाट ७७,५२२ वटा रोग/केस/अवस्थाको १,१७० वटा मासिक तथा आकस्मिक रिपोर्टिङ प्राप्त भएको।

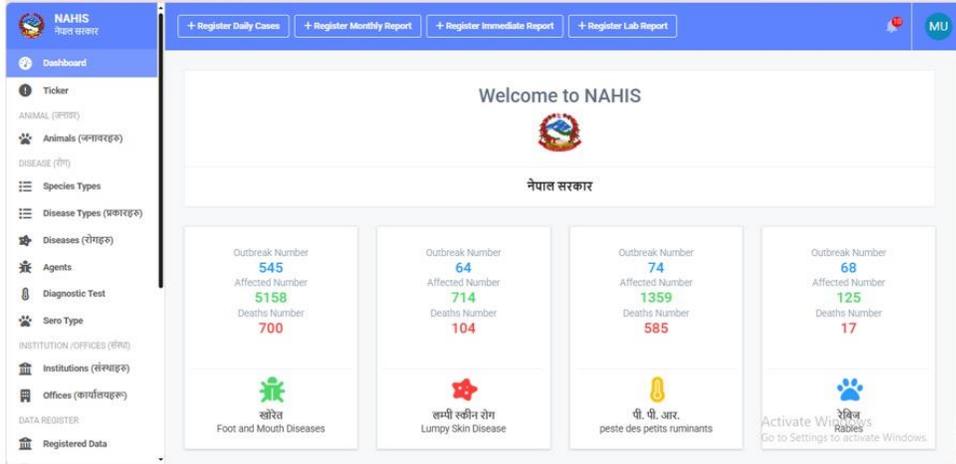
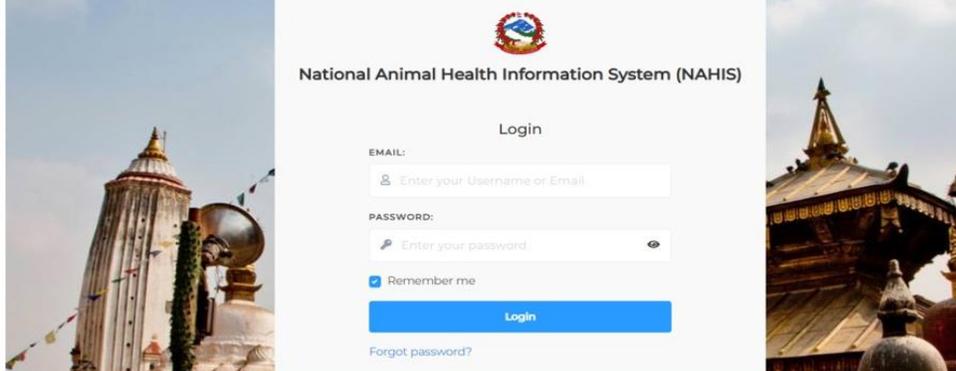
मिति: २०८१/११/२५

विषय: राष्ट्रिय पशु स्वास्थ्य सूचना प्रणाली (NAHIS) सञ्चालन सम्बन्धमा।

- श्री पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय, कोशी प्रदेश।
- श्री पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय, मधेश प्रदेश।
- श्री पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय, बागमती प्रदेश।
- श्री पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय, गण्डकी प्रदेश।
- श्री पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय, लुम्बिनी प्रदेश।
- श्री पशुपन्छी विकास निर्देशनालय, कर्णाली प्रदेश।
- श्री पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय, सुदूरपश्चिम प्रदेश।

प्रस्तुत विषयमा नेपालले अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा प्रतिबद्धता गरे अनुसार पशुपन्छीको स्वास्थ्य सूचना प्रणालीलाई भरपर्दो, पारदर्शी र व्यवस्थित गरि विश्व व्यापार संगठन (WTO) र विश्व पशु स्वास्थ्य संघ (WOAH)मा सूचना प्रवाह गर्नु पर्ने बाध्यता रहेको सन्दर्भमा पशुपन्छीको स्वास्थ्य सूचना प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन हाल सञ्चालनमा रहेको Paper based reporting लाई Digitalized गरी सूचनाको आदान-प्रदान कार्यलाई सहज, सरल, पारदर्शी र प्रविधिमैत्री बनाउने दृष्टिकोणले पशु सेवा विभागले राष्ट्रिय पशु स्वास्थ्य सूचना प्रणाली (NAHIS) विकास गरी ७५३ बटै स्थानीय तहमा कार्यरत पशु स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई NAHIS सम्बन्धमा अभिमुखीकरण समेत गरी सकेको व्यहोरा बितिते छ। यसै सन्दर्भमा मिति २०८१/०५/२५ को मन्त्रिस्तरीय निर्णयानुसार पारित भएको "प्रदेश तथा स्थानीय तहमा सशर्त बित्तीय हस्तान्तरण भएका पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१"को बुँदा १०.१.२को इपिडेमियोलोजिकल रिपोर्टिङ अन्तर्गत विभागबाट सञ्चालित राष्ट्रिय पशु स्वास्थ्य सूचना प्रणाली (NAHIS) सञ्चालन गरेका स्थानीय तहहरूले अनिवार्य रूपमा पशुपन्छीमा देखा पर्ने विभिन्न रोगहरूको तत्काल वा मासिक रिपोर्टिङ गर्नुपर्ने व्यवस्था भएअनुसार NAHIS को प्रयोग गरी रिपोर्टिङ कार्य गर्न-गराउनुहुन तैहा मातहतका सम्बन्धित कार्यालयहरू तथा स्थानीय तहहरूलाई जानकारी दिई आवश्यक समन्वय र सहजीकरण गरिदिनुहुन अनुरोध छ।

डा. उमेश दाहाल
महानिर्देशक

मिति: २०८१/११/२५

विषय: राष्ट्रिय पशु स्वास्थ्य सूचना प्रणाली (NAHIS) सञ्चालन सम्बन्धमा।

श्री सबै स्थानीय तह (सार्तै प्रदेश)।

प्रस्तुत विषयमा नेपालले अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा प्रतिबद्धता गरे अनुसार पशुपन्छीको स्वास्थ्य सूचना प्रणालीलाई भरपर्दो, पारदर्शी र व्यवस्थित गरि विश्व व्यापार संगठन (WTO) र विश्व पशु स्वास्थ्य संघ (WOAH)मा सूचना प्रवाह गर्नु पर्ने बाध्यता रहेको सन्दर्भमा पशुपन्छीको स्वास्थ्य सूचना प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन हाल सञ्चालनमा रहेको Paper based reporting लाई Digitalized गरी सूचनाको आदान-प्रदान कार्यलाई सहज, सरल, पारदर्शी र प्रविधिमैत्री बनाउने दृष्टिकोणले पशु सेवा विभागले राष्ट्रिय पशु स्वास्थ्य सूचना प्रणाली (NAHIS) विकास गरी ७५३ बटै स्थानीय तहमा कार्यरत पशु स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई NAHIS सम्बन्धमा अभिमुखीकरण समेत गरी सकेको व्यहोरा बितिते छ। यसै सन्दर्भमा मिति २०८१/०५/२५ को मन्त्रिस्तरीय निर्णयानुसार पारित भएको "प्रदेश तथा स्थानीय तहमा सशर्त बित्तीय हस्तान्तरण भएका पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१"को बुँदा १०.१.२को इपिडेमियोलोजिकल रिपोर्टिङ अन्तर्गत विभागबाट सञ्चालित राष्ट्रिय पशु स्वास्थ्य सूचना प्रणाली (NAHIS) सञ्चालन गरेका स्थानीय तहहरूले अनिवार्य रूपमा पशुपन्छीमा देखा पर्ने विभिन्न रोगहरूको तत्काल वा मासिक रिपोर्टिङ गर्नुपर्ने व्यवस्था भएअनुसार NAHIS को प्रयोग गरी रिपोर्टिङ कार्य गर्न-गराउनुहुन तैहा मातहतका सम्बन्धित शाखा/लाई जानकारी दिई आवश्यक सहजीकरण गरिदिनुहुन अनुरोध छ।

डा. उमेश दाहाल
महानिर्देशक

Digital Nepal Framework को कार्यान्वयन

gioms.gov.np/#/darta-chalani/dashboard

एकीकृत कार्यालय व्यवस्थापन प्रणाली
दार्ता चलानी

आर्थिक वर्ष २०८१/८२

मिति: महाशाखा/शाखा/द्विआई - फिल्डर खाली गनुहोस्
आवधि: २०८१/०४/०१ - २०८१/१०/१८

दार्ता
प्रणाली: २, म्यातुअल: ०
कुल: २

- फाइनल १
- बाँकी ०
- हुदैछ ०

चलानी
कुल: १८

- स्वीकृत १८
- बाँकी ०
- अस्वीकृत ०

सार्वजनिक दार्ता
कुल: ०

- कुनै डाटा उपलब्ध छैन
- फाइनल ०
- बाँकी ०
- हुदैछ ०

नेपाल सरकार
कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
पशु सेवा विभाग
राष्ट्रिय पशुपन्छी स्रोत व्यवस्थापन तथा प्रवर्द्धन कार्यालय
अनुवैशिक स्रोतकेन्द्रहरूको तथ्यांक सूचना प्रणाली

Sign In

Username

Password

FY: 2081/82

Login

Pedigree and Performance Recording of Dairy Cattle in Nepal

- [Monthly Recording](#)
- [Print Recording Forms](#)
- [Herd Registration](#)
- [Monthly Herd Report](#)
- [Base Animal Registration](#)
- [Save out and Read in](#)
- [Weight Recording](#)
- [Trainee](#)
- [Artificial Insemination](#)
- [Other Utilities](#)
- [AI Technician](#)
- [Update Help Files](#)

Have you used Update Help File ??

National Animal Health Information System (NAHIS)

Login

EMAIL: Enter your Username or Email

PASSWORD: Enter your password

Remember me

Login

Forgot password?

NAHIS

Register Daily Cases | Register Monthly Report | Register Immediate Report | Register Lab Report

Welcome to NAHIS

नेपाल सरकार

<p>Outbreak Number: 545</p> <p>Affected Number: 5158</p> <p>Deaths Number: 700</p> <p>खारेप Foot and Mouth Diseases</p>	<p>Outbreak Number: 64</p> <p>Affected Number: 714</p> <p>Deaths Number: 104</p> <p>सङ्गी स्किन रोग Lumpy Skin Disease</p>	<p>Outbreak Number: 74</p> <p>Affected Number: 1359</p> <p>Deaths Number: 585</p> <p>पी. पी. आर. peste des petits ruminants</p>	<p>Outbreak Number: 68</p> <p>Affected Number: 125</p> <p>Deaths Number: 17</p> <p>रेबिज Rabies</p>
---	--	---	---

LMIS

Dr. Indira Sharma
Super Admin

Dashboard

Setups

Farm / Person's List

Sample Registration

Lab Test

Print Lab Report

Dashboard

Welcome to Online Laboratory Management Information System

Print Lab Report | Type Sample Code or Registration No. | Search & Print

Fiscal Year : 2081/82

Change Fiscal Year

Report to Verify

62

Total Clients

600

Total Samples

494

Laboratory Accreditation (प्रत्यायन)

प्रत्यायन उन्मुख प्रयोगशाला

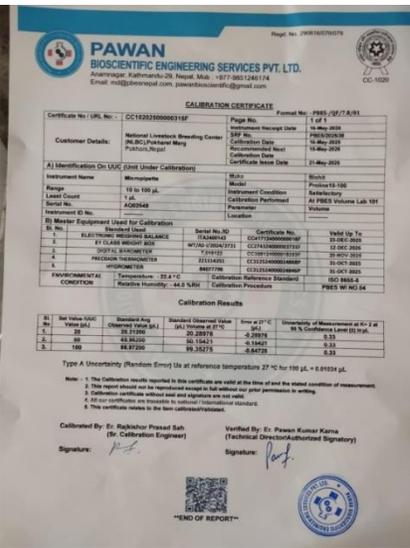

- अन्वेषण प्रयोगशाला: केन्द्रीय पशुपन्छी रोग अन्वेषण प्रयोगशाला, त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं
- नियमन प्रयोगशाला: राष्ट्रिय पशु आहारा तथा लाइभष्टक गुण व्यवस्थापन प्रयोगशाला, हरिहरभवन, ललितपुर

प्रत्यायनका लागि कामकारवाही शुरू भएका प्रयोगशाला

- राष्ट्रिय खोप उत्पादन प्रयोगशाला, त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं
- खोरेत तथा सीमाविहिन पशु रोग अन्वेषण प्रयोगशाला, बुढानिलकण्ठ, काठमाडौं
- भेटेरिनरी गुणस्तर तथा औषधि नियमन प्रयोगशाला, बुढानिलकण्ठ, काठमाडौं

Government of Nepal
Ministry of Agriculture and Livestock Development
Department of Livestock Services
Central Veterinary Laboratory
Tripureshwar, Kathmandu

Quality Policy

Central Veterinary Laboratory (CVL) is committed to deliver accurate, reliable, and timely diagnostic testing services using advanced techniques. CVL operates in compliance with the international standard ISO/IEC 17025:2017, ensuring quality, impartiality, confidentiality and technical competence in all laboratory activities.

CVL is dedicated to provide valid test results to improve animal health service in the country. CVL prioritizes the use of calibrated equipment, standard methods and trained personnel to ensure the reliability of diagnostic services.

CVL is committed for the continuous improvement of Quality Management System (QMS) and follows the biosafety and biosecurity protocols to protect its staff, clients and the environment.

Dr. Rajesh R. Nair
Chief,
Central Veterinary Laboratory

गुणस्तर नीति

"व्यवस्थापकीय प्रणालीको निरन्तर सुधार गर्दै सक्षम कर्मचारीहरुबाट मान्य विधि तथा तरिकाहरुको प्रयोग गरी निष्पक्ष र भरपर्दो नतिजा उपलब्ध गराउन प्रयोगशाला प्रतिबद्ध छ।"

Quality Policy

"NAFLQML is committed to follow valid procedures in our consistent operation through competent personnel to generate impartial and reliable results by continual improvement in management system of our Laboratory."

Dr. Najuma Joshi
Quality Manager

Dr. Surya Prasad Poudel
Chief

Joint FAO/IAEA Programme
Nuclear Techniques in Food and Agriculture

Certificate of Successful Participation

This is to certify that the
Central Veterinary Laboratory, Nepal
has participated in the 2024 proficiency test on **diagnosis of Peste des Petits Ruminants by serological methods** and obtained a perfect score

Score: 100%

The Animal Production and Health Laboratory of the Joint FAO/IAEA Division would like to congratulate the laboratory team for this significant result.

Dr. Viskam Wijewardana
Laboratory Head
Animal Production and Health Laboratory

काफ, राष्ट्रीय डेयरी विकास बोर्ड (एनडीडीबी)
CALF, National Dairy Development Board (NDDB)
सहभागिता का प्रमाणपत्र
CERTIFICATE OF PARTICIPATION

प्रमाणित किया जाता है कि / This is to certify that
NATIONAL ANIMAL FEED AND LIVESTOCK QUALITY MANAGEMENT LABORATORY,
PROVINCE: BAGMATI, DISTRICT: LALITPUR,
MUNICIPALITY: LALITPUR METROPOLITAN CITY, STREET: BARIHARBHAWAN,
NEPAL-44700,
नेपाल प्रयोगशाला द्वारा / This is to certify that
participated in Proficiency Test round: CALF/2024/PT-07
प्रयोगशाला को / Laboratory Code: 21
उत्पाद / Product: CATTLE FEED
मापक / Parameter(s): Crude Fat, Crude Protein, Crude Fibre, Total Ash,
Moisture
अवधि / Duration: 01/04/2022 to 10/06/2022

काफ, अंतर्राष्ट्रीय मानक IS/ISO/IEC 17043:2010 के अंतर्गत प्रमाणित प्रयोगशाला द्वारा (कोड:1051) को प्रमाण है। यह कोड अंतर्गत IS/ISO/IEC 17043:2010 की आवश्यकताओं के अंतर्गत प्रमाणित किया गया है।
CALF is NABL accredited (PC-1051) PT provider as per International Standard IS/ISO/IEC 17043:2010. This PT program is conducted in accordance with the requirements of IS/ISO/IEC 17043:2010.

प्रदर्शन का उत्कृष्ट नतीजा प्राप्त करने के लिए हमें बधाई है।
The performance of the laboratory is given in consolidated report.

दिनांक: 10/06/2022

Dr. Viskam Wijewardana
Laboratory Head
Animal Production and Health Laboratory

काफ, राष्ट्रीय डेयरी विकास बोर्ड (एनडीडीबी)
CALF, NDDB, Anand-389001, Gujarat, India

राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संघ संस्थासँग साझेदारी

सिन्धुलीको कमलामाई नगरपालिकामा The Milkway परियोजना कार्यान्वयन

जर्सी न्युक्विलयस हर्ड स्थापना सम्बन्धी प्रस्तावना तयार (Jersey Overseas Aid; JOA)

पशु प्रजनन कार्यालय, लहान र पशु प्रजनन कार्यालय, पोखराको लागि चारपाङ्गे सवारी साधन सहयोग

भ्रूण प्रत्यारोपण सम्बन्धी तालिम संचालन

कपिलवस्तु र रुपन्देही जिल्लाका चार वटा पालिकामा The Enhanced Rural AI (TERAI) परियोजना कार्यान्वयन

मुरा राँगोको जमेको विर्य आयात प्रक्रियामा रहेको

Genetic Data Analysis र AADGG सम्बन्धी तालिम संचालन

पशु पहिचान तथा पञ्जिकरण मापदण्ड तयारीमा सहकार्य

लाइभष्टक मास्टर प्लान तयारी सम्बन्धी अन्तराष्ट्रिय तालिम

राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संघ संस्थासँग साझेदारी

The Fleming Fund

Fleming Fund Country Grant Nepal/FHI 360 Nepal

Protocols

- Protocol for Active AMR Surveillance in Poultry
- Protocol for Active AMR Surveillance in Dairy Animals
- Protocol for AMU Survey in Poultry
- Protocol for AMU Survey in Dairy Animals

Guidelines/Reports

- Treatment Guidelines for Animal Health
- Scoping for AMU and AMR Surveillance in Aquaculture
- Report on Review of AMU (Prescription) in Veterinary Hospital; CRVH and Veterinary Hospital, Lalitpur

Human Capacity Building

- Training on Laboratory Placement for AMR Surveillance
- Workshop on One Health AMR and AMU Surveillance Data (with AMROH)
- Workshop on Animal Health, Food and Environment AMR and AMU Surveillance Data (with AMROH)

Survey

- AMU Survey in Broiler Farms

Support on Software for Data Collection and Reporting

- Software Maintenance and AMU Data Collection in VSDRL

Support to International Reporting

- WOAHA reporting of AMU/AMC (2022 and 2023)

प्यान्डेमिक फण्ड (जुन २०२४ - जुलाई २०२६)

The Pandemic Fund
FOR A RESILIENT WORLD

प्रयोगशाला सुदृढीकरण: धनगढीमा पिसिआर क्षमता स्थापना; CVL मा पीसीआर मार्फत जापानीज इन्सेफलाइटिस रोगको निदान; ३ वटा प्रयोगशाला (धनगढी, विराटनगर र सुर्खेत) मा रेनोभेसन; ४ वटा प्लेसमेन्ट तालिम; उपकरण, रिएजेण्ट र BSS सामग्री आपूर्ति, जस्तै: २ वटा स्लाइड स्क्यानर, ११ वटा आईस लाइन रेफ्रिजरेटर।

सर्भिलेन्स: दुई चरणको बर्ड फ्लु बायो-सर्भिलेन्स; २९ जिल्लामा Antimicrobial Use सर्वेक्षण; बंगूर र पोल्ट्री मूल्य श्रृंखला अध्ययन सम्पन्न; ४ प्रदेशमा NAHIS अभिमुखीकरण; रोग पहिचान र नमूना सङ्कलन तालिमहरू।

मानव संशाधन: ३ महिने FETPV तालिम कार्यक्रमको शुरुवात, पहिलो समूहबाट १३ जना र दोस्रो समूहबाट १८ जना उत्तिर्ण, कौल्ड चेन तालिम।

११४ तालिम

२८ कार्यशाला

३ अध्ययन

२८०६ तालिमप्राप्त
(७४२ किसानहरू)

पशुपन्ध्री तथा मत्स्य क्षेत्रसँग सम्बन्धित भावी कार्यहरु

कृषिमा लगानी दशकको लागि
लाईभटक ईन्भेष्टमेन्ट प्लान तयारी

पशुपन्ध्री तथा मत्स्य फार्महरूलाई सेन्टर
अफ एक्सलेन्स को रूपमा विकास प्रवर्द्धन

पशु कल्याण तथा छाडा
चौपाया व्यवस्थापन

पशु पहिचान तथा ट्रेसिवेलिटिको
कार्यान्वयन

कुकुरको टोकाईबाट हुने रेबिज रोग र
भेडाबाखामा लाग्ने पि. पि. आर. रोगलाई
सन २०३० सम्ममा उन्मूलन गर्ने
अन्तराष्ट्रिय प्रतिवद्धता

बाँदर नियन्त्रणका लागि
पाईलट कार्यक्रम

बाच्छीमात्र जन्मने Sex Sorted Semen
सम्बन्धी कार्यक्रम

खोरेत रोग नियन्त्रण तथा पशुजन्य
पदार्थको अन्तराष्ट्रिय व्यापार प्रवर्द्धन

प्रयोगशालाहरूको प्रत्यायन

मन्त्रालयस्तरीय विकास समस्या समाधान उप-समिति (Pre MDAC) बैठकमा पेश गर्नुपर्ने समस्या

आयोजना/कार्यक्रमको नाम	पशु सेवा विभाग
कार्यान्वयनमा देखिएका मुख्य मुख्य समस्याहरू	दानाको समय सापेक्ष गुणस्तर निर्धारण तथा नियमन चुनौतीपूर्ण रहेको।
समस्या देखापर्नुको कारण	दाना ऐन, २०३३ र सोको नियमावली, २०४१ को संशोधन नहुनु।
समस्या समाधान गर्न गरिएका प्रयास	प्रतिनिधि सभा, प्राकृतिक श्रोत, कृषि तथा सहकारी समितिको निर्देशन बमोजिम सो ऐनको परिमार्जित मस्यौदा तयार गरी मन्त्रालयमा पेश गरिएको।
समस्या समाधानका लागि सुझाव	दाना ऐन, २०३३ र सोको नियमावली, २०४१ को संशोधन गरी पशु सेवा विभागलाई अधिकार सम्पन्न गराउनुपर्ने।

मन्त्रालयस्तरीय विकास समस्या समाधान उप-सोमोत (Pre MDAC) बैठकमा पेश गनुपने समस्या

आयोजना/कार्यक्रमको नाम	पशु सेवा विभाग
कार्यान्वयनमा देखिएका मुख्य मुख्य समस्याहरू	पशुपन्छी क्षेत्रमा लगानी योजना नहुनु।
समस्या देखापर्नुको कारण	लाइभष्टक मास्टर प्लानको समयावधी सकिएको।
समस्या समाधान गर्न गरिएका प्रयास	नयाँ लाइभष्टक मास्टर प्लान तयारीको लागि ILRI संग विभिन्न चरणमा छलफल भएको।
समस्या समाधानका लागि सुझाव	ILRI/FAO संग थप समन्वय गरी कार्य अघि बढाउनुपर्ने।

मन्त्रालयस्तरीय विकास समस्या समाधान उप-सोमोत (Pre MDAC) बैठकमा पेश गनुपने समस्या

आयोजना/कार्यक्रमको नाम	पशु सेवा विभाग
कार्यान्वयनमा देखिएका मुख्य मुख्य समस्याहरू	उपभोक्तालाई स्वस्थ तथा स्वच्छकर मासु आपूर्ति गर्न नसकिनु।
समस्या देखापर्नुको कारण	पशु वधशाला तथा मासु जाँच ऐन कार्यान्वयन नहुनु।
समस्या समाधान गर्न गरिएका प्रयास	विभिन्न चरणमा पशु वधशाला तथा मासु जाँच ऐन कार्यान्वयन गर्न समन्वय गरिएको र सोको लागि बजेट समेत प्रस्ताव गरिएको।
समस्या समाधानका लागि सुझाव	स्थानीय तहसँग समन्वय/सहकार्य, संगठन संरचना तथा जनशक्ति व्यवस्थापन।

मन्त्रालयस्तरीय विकास समस्या समाधान उप-समिति (Pre MDAC) बैठकमा पेश गर्नुपर्ने समस्या

आयोजना/कार्यक्रमको नाम	पशु सेवा विभाग
कार्यान्वयनमा देखिएका मुख्य मुख्य समस्याहरू	पशुपन्छीको औषधी व्यवस्थापन तथा नियमन चुनौतीपूर्ण हुँदै गएको।
समस्या देखापर्नुको कारण	औषधी ऐन, २०३५ को समय सापेक्ष संशोधन नहुनु।
समस्या समाधान गर्न गरिएका प्रयास	प्रतिनिधि सभा, प्राकृतिक श्रोत, कृषि तथा सहकारी समितिको निर्देशन बमोजिम सो ऐनको परिमार्जित मस्यौदा तयार गरी मन्त्रालयमा पेश गरिएको।
समस्या समाधानका लागि सुझाव	पशुपन्छी औषधी नियमनमा पशु सेवा विभागको समेत भूमिका रहने गरी औषधी ऐन संशोधन हुनुपर्ने।

मन्त्रालयस्तरीय विकास समस्या समाधान उप-समिति (Pre MDAC) बैठकमा पेश गर्नुपर्ने समस्या

आयोजना/कार्यक्रमको नाम	पशु सेवा विभाग
कार्यान्वयनमा देखिएका मुख्य मुख्य समस्याहरू	पशु कल्याण, पशु पहिचान तथा पञ्जिकरण। सम्मानित सर्वोच्च अदालतले मिति २०७६/०१/०८ मा प्रदेश र स्थानीय तहहरू समेतको सहकार्य, सहयोग र समन्वयमा छाडा पशुको साथै किसानले पाली रहेका पशुपन्ध्रीको तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने, पालिएका सबै पशुहरूको पहिचान हुने गरी ट्यागिङ्ग गर्ने र कम्प्युटर प्रविधिको प्रयोग गर्नु भनी निर्देशनात्मक आदेश जारी भएको।
समस्या देखापर्नुको कारण	पशु कल्याण, पशु पहिचान तथा पञ्जिकरण सम्बन्धी कानूनी आधार नहुनु।
समस्या समाधान गर्न गरिएका प्रयास	पटक पटक सरोकारवालाहरूसँग छलफल अन्तर्क्रिया गरी मस्यौदा/रणनीतिक खाका तयार भएको, नयाँ O&M मा प्रस्ताव गरिएको।
समस्या समाधानका लागि सुझाव	पशु कल्याण, पशु पहिचान तथा पञ्जिकरणको कानूनी आधार सहित नियमन तथा व्यवस्थापन गर्ने नयाँ सङ्गठन संरचना तथा जनशक्ति व्यवस्थापनको लागि पहल गरिएको।

सुशासन प्रवर्द्धन तथा सेवा प्रवाह सुदृढीकरण

- मासिक कार्यालय बैठक
- सूचना पाटी, गुनासो पेटिका
- सूचना अधिकारी तोकिएको
- सोधपुछ तथा सहायता कक्षको व्यवस्थापन
- आन्तरिक व्यवस्थापन परीक्षण स्व: मुल्यांकन गरिएको
- कर्मचारीलाई कार्यविवरण प्रदान गरिएको
- लिलाम सम्बन्धी कार्य सम्पन्न भएको
- कर्मचारी लगबुक व्यवस्थापन भएको
- खरिद इकाई गठन
- नियमित रूपमा वेवसाइट अद्यावधिक गर्ने गरिएको
- सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन र सोको नियमावलीमा तोकिए अनुसारका कार्यहरु गरेको

सम्पन्न गरिएका मुख्य कार्यक्रमहरू

प्रथम
राष्ट्रिय
याक
दिवस

२०८२
(बैशाख ७
गते)

सम्पन्न गरिएका मुख्य कार्यक्रमहरू

दुग्ध
क्षेत्रको
दिगो
विकासका
लागि
कार्यशाला
गोष्ठी

सम्पन्न गरिएका मुख्य कार्यक्रमहरू

PVS Gap Analysis

Follow Up Mission

2025

विपद्को समयमा पशुपन्छीलाई आहारा तथा अन्य व्यवस्थापकीय सहयोग

अविरल वर्षाले देशभर ठूलो क्षति, बाढी प्रभावित किसानलाई पशु सेवा विभागको राहत

October 1, 2024

अविरल वर्षाले देशभर ठूलो क्षति
बाढी प्रभावित किसानलाई पशु सेवा विभागको राहत

काठमाडौं – देशभरका विभिन्न स्थानमा निरन्तर भएको अविरल वर्षाका कारण जनधनको ठूलो क्षति भएको छ भने पशुवस्तु र खेतीपातीमा पनि व्यापक नोक्सान भएको छ। बाढीको कारणले कृषकहरू आफ्नो सम्पत्ति गुमाएर ठूलो संकटमा परेका छन्। विशेषगरी, विभिन्न स्थानमा पशुवस्तु मरेका र बाली नष्ट भएका खबरहरू प्राप्त भइरहेका छन्।

सम्पन्न गरिएका मुख्य कार्यक्रमहरू

राष्ट्रिय निकुञ्ज, चिडियाखाना, संरक्षणकोष,
वन्यजन्तु उद्धारकेन्द्र लगायतका
निकायमा कार्यरत
पशुस्वास्थ्यकर्मीहरूसँग
वन्यजन्तु रोग नियन्त्रण
सम्बन्धी
समन्वयात्मक कार्यक्रम सम्पन्न

राष्ट्रिय पशु रोग नियन्त्रण कार्यक्रम
अन्तरगत सञ्चालित खोप कार्यक्रम
सम्बन्धी

Real Time

Vaccination Sharing

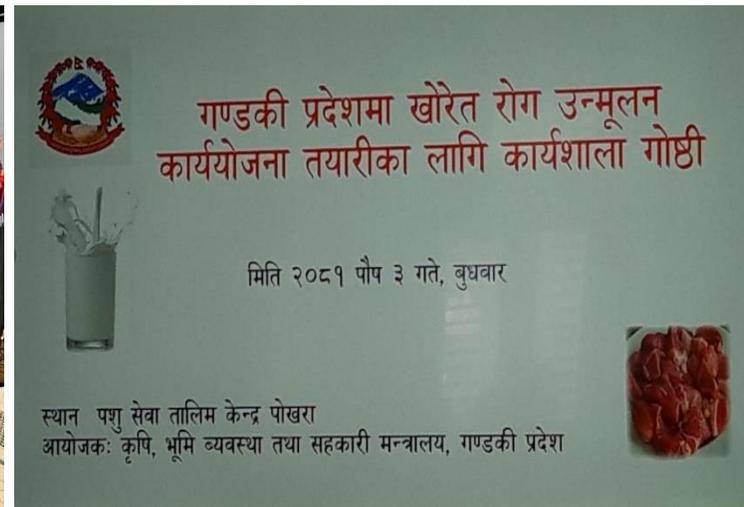
कार्यक्रम सम्पन्न

सम्पन्न गरिएका मुख्य कार्यक्रमहरू

खोरेत रोग नियन्त्रणका लागि संघ, प्रदेश, स्थानीय तह र सरोकारवालासँग बागमती, गण्डकी र कोशी प्रदेशमा FMD Zoning and Compartmentalization सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम

सम्पन्न गरिएका मुख्य कार्यक्रमहरू

उपस्थिति

- ✓ कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
- ✓ पशु सेवा विभाग
- ✓ भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय-६
- ✓ पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय-६

पशुपन्छी तथा मत्स्य तथ्याङ्क त्रिकोणीयकरण तथा प्रमाणीकरण

सम्पन्न गरिएका मुख्य कार्यक्रमहरू

AMR Surveillance Data from Animals,
Food and Environment

One Health AMR and AMU Surveillance
Data

सम्पन्न गरिएका मुख्य कार्यक्रमहरू

पशुपालनमा
असल अभ्यास
सम्बन्धी
तालिम तथा
अभिमुखीकरण

सम्पन्न गरिएका मुख्य कार्यक्रमहरू

लाइभष्टक गुण
व्यवस्थापन
कार्यक्रम

सम्पन्न गरिएका मुख्य कार्यक्रमहरू

तरल
नाइट्रोजन
वितरण

सम्पन्न गरिएका मुख्य कार्यक्रमहरू

क्वारेन्टाइन
जाँच तथा
आन्तरिक
ओसारपसार
नियमन कार्य

सम्पन्न गरिएका मुख्य कार्यक्रमहरू

World Rabies Day 2024 को अवसरमा कार्यक्रम सम्पन्न

World Antimicrobial Awareness Week कार्यक्रम सम्पन्न

One Health Day को अवसरमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न

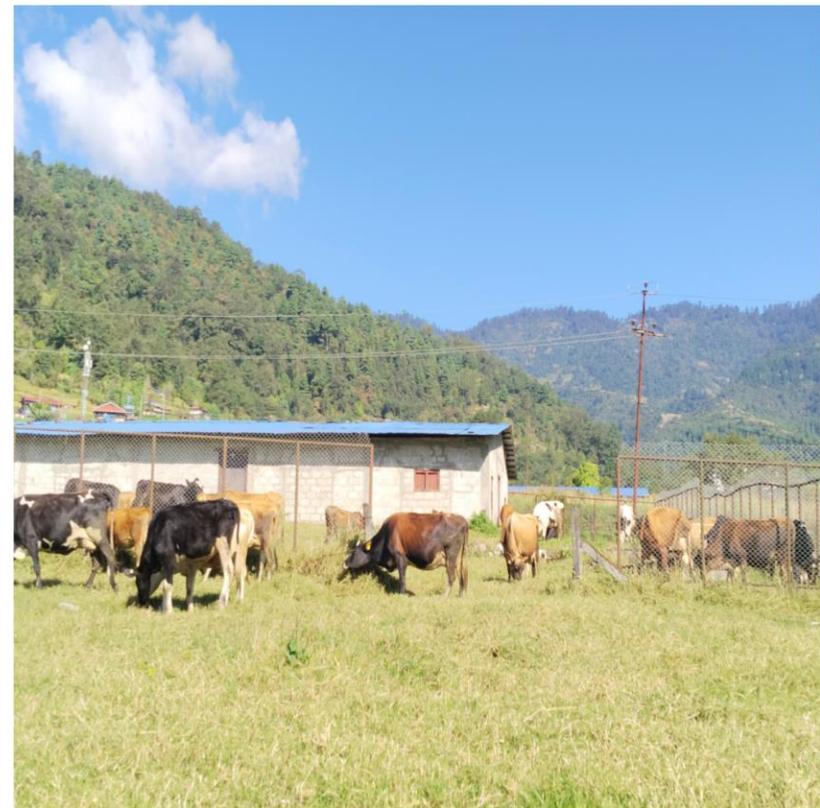
चालु आ.व. मा सम्पादित कार्यहरूको दृश्य प्रस्तुति

स्थानीय तथा प्रदेश तहका
कार्यालयमा अनुगमनका झलक

गाई आनुवांशिक श्रोत केन्द्र, जिरीमा अनुगमनका झलकहरू

धन्यवाद !!

जय पशुधन